

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—, — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Cena inseratom: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/3 strani Din 250.—,
1/10 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Mir in pravica.

Središče prizadevanja za mir in pravico ter prijateljske odnošaje med narodi tvori dandanes Pariz pod vodstvom Brianda in zvesto mu stoji ob rami naš Beograd. To je tudi popolnoma razumljivo, saj so ravno za svobodo in pravico Francozi in Srbi žrtvovali v strašni svetovni vojni največ življenj in premoženja.

Vsi Slovenci, vsi Jugoslovani brez izjeme to plemenito in človekoljubno stremenje z vsem srcem in z vso dušo odobravamo in podpiramo, kajti kaj bi nam bilo kot delavnim ljudem in kristjanom ljubše, kakor to, da v lepem sožitju sosed sosedu, občina občini, država državi in narod ob narodu delamo v miru in redu za blagostanje in napredek. Saj je v tem prava pravica in svoboda, ki se izživlja v plemeniti tekmi za duševne in telesne dobrine.

Ker smo tako razpoloženi in ker hočemo tako delati, pa nas vznemirja zadnji čas delo in izjave odgovornih mož ter pisava raznih nemških, posebej avstrijskih listov.

Avstrijski kancler Šober je v tem oziru rekel nekaj, čemur se moramo čuditi, ko je namreč dal izjavo ob svojem političnem potovanju časnikarjem v Parizu. V tej izjavi po poročilih listov trdi, da »se je nam (koga misli z »nam«?) Marburg vzelo, da je postal jugoslovanski Maribor in da so avstrijski merodajni krogi pripravljene opustiti zgradbo nove železnice, ki naj veže Celovec in Gradec, ako dobijo Maribor nazaj«.

Da ne bo nobenega dvoma, nobene nejasnosti in nobene zmote, povemo gospodu Šoberju in vsem, ki enako mislijo in govorijo, kakor je on to razodel: Mi ne trgujemo s svojo narodno svobodo ne s svojo zemljo in ne s svojimi dušami. Narod na Murškem polju, v Slovenskih goricah, na Kozjaku in v Dravski dolini je od vekov slovenski in je sedaj v narodno svobodni svoji državi pod svojim narodnim vladarjem, in to mora ostati tako, dokler bo slovenski kmet kot gospodar oral tukaj svojo zemljo in bo slovenska mati učila svojega otroka moliti Boga in spoštovati očeta v svojem materinskem jeziku. Mi nikdar nismo in nikomur, tudi avstrijskim Nemcem ne, ničesar vzeli. Ob sklepu svetovne vojne smo Slovenci na severu iz lastnega nagiba in iz lastne moči vzeli upravo naše

zemlje v svoje roke ter s svojim poštnim delom napravili v tistih burnih časih na svojem ozemlju mir in red, kakor je bil tedaj le malo kje v Evropi. Do tedaj teptani, zapostavljeni in zaničevani smo bili žejni pravice in narodne svobode, pa smo si jo vzeli in tudi drugim delili. Pravični zmagovalci so nam to v svetovnem miru potrdili.

Predobro smo izkusili, da krivica in nasilje boli, zato ga nismo izvrševali in življenje, imetje in blagostanje ter več kot široka narodna svoboda tistih redkih priseljenih Nemcev med nami je najbolj živa priča naše miroljubnosti, pravičnosti in prizanesljivosti.

Res pa je tudi, da se je nam vzela pred vojno in po vojni naša zemlja, kjer se je stoletja glasila do danes naša govorica. Nam se je vzel jugoslovanski element okoli St. Gotharda, nam se je vzela vsa zavedna okolica Radgone z Radgono, vzela se nam je Lipnica in Špilje in cela Koroška, zibelka slovenske svobode in slovenske besede in ob tem položaju govori gospod kancler Šober zaradi par stotin priseljenih Nemcev v Mariboru in radi par tisoč bivših nemškutarjev o tem, naj bi se ogrom-

no slovensko ozemlje med Muro in Dravo z okroglo 200.000 ljudi jim dalo nazaj. Takšne zahteve, ako so resnobno stavljene, niso v skladu z resnico ter tudi niso v soglasju z zahtevo svetovnega miru, ki jo stavijo vsi narodi. — Toda vsi ti poznajo premalo naš ponos in našo ljubezen do zemlje in narodne svobode. Ujedinjeni Slovenci, Hrvati in Srbi ne bomo dali nikdar več gospodarovati nad seboj in nikdar več ne bo na primer mestni svet mariborski sklep, ali bo Cirilova tiskarna ali kdo drugi imel pol metra dvojezičnega napisa ali ne in nad našimi grobovi se ne bo nič več prepovedoval slovenski napis in po javnih prostorih prepovedovala živa slovenska govorica, kakor je bilo to do časa naše narodne svobode.

Ne iz naslova nemškega naroda ne iz naslova avstrijske republike nimate pravice niti na en milimeter naše zemlje, pač pa imamo mi onstran naših državnih mej velike narodne terjatve. — Kdor hoče resnično prijateljsko sožitje in lepo sosedsko razmerje med državami in narodi, kdor hoče medsebojno dopolnjevanje gospodarskih dobrin in njihovo izmenjavo, ta mora z označenimi dejstvi računati, kajti sicer ruji osnovne temelje, na katerih naj počiva mir in red med narodi in državami v Evropi.

V NAŠI DRŽAVI.

Pogajanja za spremembo trg. pogodbe med našo državo in Avstrijo. Pogajanja za spremembo trgovske pogodbe med Avstrijo ter Jugoslavijo so bila zaključena brez uspeha, ker je odklonila Avstrija vse odškodnine za naše gospodarske proizvode in bo uvedla najbrž monopol žita ter moke.

Oddelek nemškega vojnega brodogaja je prispel 15. maja v našo luko v Splitu, kjer je bil svečano sprejet. Ker se je mudila v Splitu Nj. veličanstvo kraljica s prestolonaslednikom, je bilo nje na čast oddanih 21 strelav z nemške križarke Königsberg in moštvo je zaklicalo trikratni: hura!

V DRUGIH DRŽAVAH.

Avstrija bo praznovala letos na prav slovesen način 10 letnico koroškega plebiscita.

Preosnova bolgarske vlade. Bolgarska vlada je bila preosnovana tako, da so v novem ministrstvu po trije ministri skupine Cankova, Burova ter Ljapčeva.

59. zasedanje Društva narodov zaključeno. Tokratno 59. zasedanje sveta Društva narodov, ki se je vršilo pod predsedstvom našega zunanjega ministra dr. Marinkoviča, je zaključeno. Sporna vprašanja med Francijo ter Italijo se bodo obravnavala diplomatskim putem.

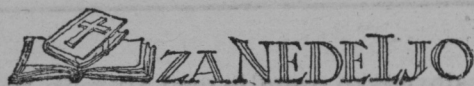
Evropska zveza držav. Vodilni politiki evropskih držav uvidevajo nujnost organizacije Evrope po vzgledu Združenih ameriških držav. Le na ta način vladana Evropa bi bila gospodarsko močna in nepremagljiva. Za izvedbo tega cilja se posebno zavzema francoski zunanji minister Briand. Te dni je razposlal 29 evropskim državam posebno spomenico, v kateri razlaga načrt velike zvezne države.

Izpraznitev Porenja. Po končnem uveljavljenju Youngovega načrta bo tudi Francija končala izpraznitev Porenja do 30. junija.

Indijsko gibanje. Gandi je še vedno zaprt, a ne obsojen. Njegovega naslednika v nacionalističnem gibanju so tudi zaprli. Voditeljica indijskega pokreta je postala žena Gandijevega naslednika gospa Naidu. Tudi njo bodo aretirali, ako bo hotela voditi indijske prostovoljce pri napadih na solna skladišča. Po nekaterih pokrajinah so uvedli indijski kmetje samoupravo na ta način, da so ustanovili lastna sodišča za poravnavo svojih sporov, ne bodo

več plačevali davkov in strogo prezirali gladne uradnike ter pristaše. Aretacije nasilnih pokretašev se nadaljujejo. Na podlagi razgovorov med predsednikom angleške vlade Macdonaldom in indijskim podkraljem Irwinom se bo vršila indijska konferenca 15. oktobra v Londonu. Ob tej priliki bi se naj rešilo indijsko vprašanje, da bo enkrat mir med angleško nadvlado in po samostojnosti hrepenečimi indijskimi nacionalisti.

ustanovil tudi ženski (drugi) red in je umrl 4. avgusta 1221 v Bologni. Papež Gregor IX. ga je proglasil svetnikom leta 1234. Na čelu posameznih dominikanskih samostanov je bil prior, provincijo je vodil provincijonalni magister (učitelj), celotnemu redu je načeloval generalni magister. Dominikanci so se odlikovali na polju cerkvene znanosti in je izšel iz tega reda še danes tolikanj priznani mislec sveti Tomaž Akvinski.

Sv. Frančišek in Dominik.

Sv. Frančišek Asiški.

Sv. Frančišek Asiški je bil sin bogatega trgovca Petra Bernardone in plemenite Pike Asiške, rojen leta 1182. Krstili so ga za Janeza, pozneje domov dospeli oče ga je imenoval Francesko (mali Francoz). Učil se je latinščine in francoščine, in pomagal očetu kot mladenič v trgovini s suknom. Po naravi vesel in poln življenja, je hotel postati vitez. Pri vsem bogatem življenju je ohranil izredno dobro srce napram revežem. Ujetništvo ter bolezen sta ga spreobrnila, z vso silo se ga je oprijela ljubezen do Zveličarjevega uboštva. Začel je življenje samotarja. V cerkvi sv. Damijana je slišal glas božji: »Franc, popravi mojo razpadlo hišo.« Vzel je ta klic dobesedno in začel popravljati v okolici cerkve ter kaple, med drugimi tudi kapelo sv. Marije angelske (Porcijunkola). V starosti 24 let je bil od lastnega očeta razdedjen radi čudaškega življenja. Hodil je okrog kot berač ter pridigal po deželanom. Ko se mu je pridružilo 12 tovarišev, je sklenil: osnovati bratovščino, ki naj bi posvečevala ljudi s pridigo ter uboštvo. Z novimi pravili se je podal leta 1209 k papežu Inocenciju III. in prosil za potrdilo. Prejel je le ustmeno dovoljenje: po novih pravilih živeti, zbirati učence ter pridigati. — Spremenil je večkrat ter izpopolnil pravila, ki so bila od svete stolice potrjena še leta 1223. Obleka frančiškovih malih bratov je bila taka, kakor so jo tedaj nosili italjanski kmetje, temna sukna halja s kapuco, krog ledij vrv. Predstojnik posamezne redovne hiše se je imenoval gvardijan, najvišji v pokrajini minister provincije in vodja celega reda generalni minister (služabnik). Pokrovitelj novega reda je bil eden od kardinalov. Na pobudo svetega Frančiška je nastal tudi ženski red pod vodstvom njegove istomišljenke sv. Klare, red klarisinj (drugi red), ki je dobil pravila leta 1224. Poln navdušenja za širjenje svete vere se je hotel podati Frančišek v Maroko v Afriko leta 1213, a ni mogel radi bolezn. Dvanajst njegovih učencev je prejelo tamkaj mučeniško krono. Leta 1219 je šel v Egipt, da bi spreobrnil sultana Kamila. Od tamkaj je romal v Palestino in je pustil v Jeruzalemu svoje učence kot čuvarje svetega groba. Leta 1224 ga je poveljal Kristus na Alvernskem

hribu v italjanskih Apeninih s svojimi ranami, katere je skušal prikrivati do svoje smrti. Umrl je 4. oktobra 1226 v porcijunkolski kapeli in ga je proglasil svetnikom papež Gregor IX. že leta 1228.

Sv. Frančišek je bil čudovito globoka narava, čist in priprost. Ker je premagal v sebi posledice izvirnega greha, je občeval z naravo kakor človek pred prvim padcem, živali so slušale njegov glas.

Sv. Dominik.

Sv. Dominik se je rodil leta 1170 v Calarogi na Španskem kot sin dobre družine. Visoko bogoslovno naobražen je spremljal leta 1203 svojega škofa v Rim in je spoznal na povratku žalostne verske razmere v južni Franciji. Z navdušenjem se je oprijel z besedo ter uboštvom spreobračanja krivoverskih albigenov. Njegove besede in nastop je rodil izreden uspeh. Pridružili so se mu tovariši in leta 1215 je razkril papežu svoj načrt: osnovati red s ciljem, pobijati krivoverstvo s pridigo in dušeskrbjem. Podlaga Dominikovemu redu so bila pravila sv. Avgušтина. Novi red se je širil naglo in že leta 1220 se je vršil v Bologni na Italjanskem prvi generalni kapitel. Ob tej priliki je bilo sklenjeno popolno uboštvo in Dominikov red je bil prištet med beraške. Dominik je

Tretji red.

Tretji red tvori nekako vez med posvetnim in redovnim življenjem. Člani tretjega reda živijo zunaj med svetom, vendar skušajo posnemati redovne vaje in posebno se uriti v spokornosti. — Oživotvorjenje tretjega reda je zasluga obeh ustanoviteljev beraških redov. — Sv. Frančišek je hotel zakoncem, katerim ni bil dovoljen vstop v samostan, kot nekako nadomestilo samostan poslati v njihovo hišo.

Tretji red sv. Dominika, takozvani »Kristusovi miličniki« so imeli prvotno poleg spokornega življenja še dolžnost, braniti cerkveno posest pred krivoverci; a kmalu se je prelevil v spokorno bratovščino in bil potrjen od papeža leta 1405. Dominikov tretji red je razširil molitev svetega rožnega venca.

Oba beraška reda in prav posebno še frančiškanski je našel med krščanskim ljudstvom neverjetno hitro odmev. Priprosti narod je sprejel sinove svetega Frančiška z največjo ljubeznijo, papeži so jih cenili visoko in jih obdarovali z raznimi predpraviciami.

Priporočajo se pri nakupu blaga manufakturna trgovina
M. E. ŠEPEČ
Maribor, Grajski trg. šte. 2

468

Najlepše darilo za birmance je lep molitvenik!

Velika izbira molitvenikov v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru

Koroška cesta 5

Aleksandrova cesta 6

Naslov molitvenika	DINARJEV	
	Rdeča obreza	Zlata obreza
Ključek nebeški	15	20
Moj tovariš	16	20
Češčena Marija	14	16, 17, 18, 41, 45
Rajski glasovi	—	23, 24, 25, 26, 39, 53, 58
Kvišku srca	—	16, 17, 18, 28, 40, 42
Slava Bogu	7	14
Za Jezusom	13	26
Pri Jezusu	9	30, 42
Oče naš	—	26
Kam greš	8.50	24, 34
Sv. Pomlad	7.50	11, 14, 20, 28
Angelček	6	10, 12, 16, 19, 26, 30
Življenje mojega življenja	11	16, 20, 28, 35
Marija Pomočnica	11	14, 20
Reši svoje duše	11	14, 20
Družbenik Marijin	16	22, 44
Besede življenja	22	30
Sv. Anton Padovanski	24	28, 48

NOVICE

EDEN NAJBOLJ PRILJUBLJENIH DUHOVNIKOV UMRL.

V Kozjem je umrl 15. majnika konzistorijalni svetnik, dekan in župnik g. Marko Tomažič. Rojen je bil 8. aprila 1861 v Ljutomeru. Srednjo šolo je dovršil po tedanji navadi v Varaždinu. Po končanem bogoslovju v Mariboru je bil posvečen leta 1887. Kaplan je bil od leta 1887 do 1894 na Pilštajnu, v Trbovljah, v Št. Ilju v Slov. goricah ter v Konjicah. Bil je imenovan za provizorja na Pilštajnu, kjer je tudi župnikoval od leta 1895 do 1907, ko se je preselil kot dekan v sosedno Kozje.

Blagopokojni je bil goreč duhovnik, povsod najbolj priljubljen dušni pastir, dober govornik in pravi oče zaupanim mu faranom. Že kot dijak Varaždinec se je navzel narodnega duha ter navdušenja, ki sta ga spremljala v težkih časih pod Avstrijo in posebno še v zanj toliko srečnih dneh prevrata in v letih obstoja Jugoslavije. Kot pilštajnski župnik ter kozjanski dekan je bil središče ter ognjišče narodnega gibanja v brežiškem okraju. Svoje moči je posvetil tudi gospodarskemu dvigu kozjanskega okraja. Veliko let je bil načelnik okrajnega zastopa in je njegova zasluga nova cestna zveza Lisično—Št. Jurij ob južni železnici. V dostojanstvu narodnega, kulturnega in gospodarskega voditelja ter buditelja je bil v vsakem oziru eden najbolj požrtvovalnih delavcev v brežiškem okraju. Vsakdo, ki je imel kedaj priliko, uživati znanje ali prijateljstvo nezabnega pokojnika, mu je ostala v najboljšem spominu dekanova gostoljubnost, ki je bila tolikokrat brezmejna.

Višje in nižje uradništvo, ki se je ob vsaki priliki zatekalo k dobremu g. dekanu, je krstilo njegovo župnišče za »Hotel k dobremu pastirju«.

Tomažičeve vsestranske zasluge so našle priznanje na najvišjih mestih. — Kralj ga je odlikoval z redom svete Save IV. in Belega orla V. razreda, škof ga je imenoval konzistorijalnim svetnikom.

S pokojnim dekanom je izgubil kozjanski okraj nedogledno veliko. Kot hvaležnost za vsestransko požrtvovalno ter nesebično javno delo tega vzor moža mu bodi in ostani ohranjen časten, hvaležen in nezaben spomin med sobrati in med vsemi, ki so ga poznali in so občudovali njegovo pravo duhovniško srce! Počivaj v miru in Bog Ti bodi plačnik za trud in delo med dobrim slovenskim narodom!

Prvi cerkveni koncert Glasbene Matice. V sredo, dne 4. junija priredi Glasbena Matica v stolnici staroslovenski cerkveni koncert. Kdor ima čas in še nikoli ni slišal ruskega cerkvenega petja, naj ne zamudi te lepe prilike. Znano je, da Rusi nimajo orgel v cerkvi, zato pa so komponirane njihove pesmi tako spretno, da očividno zlasti z mrmrajočimi zbori in nenavadno globokimi basi posnemajo naše orgle in orkester. **Koncert bo ob 20. uri.**

Žrtev požrtvovalnosti. Iz Ormoža poročajo: Dne 16. maja proti večeru je padel iz nepojasnjenega vzroka v Dravo pri kolodvoru v Ormožu 8 letni sinček krčmarja Stanko Grivec. Potapljačega otroka je videl v bližini se nahajajoči delavec, ki se je pognal takoj v vodo, da bi rešil fantka iz valov. — Otrok se je oprijel rešitelja za vrat in ga oviral s svojo težo pri plavanju. Ko je uvidel požrtvovalni mož, da mu preti nevarnost, se je skušal oprijeti v bližini Zadravčevega mlina kola, ki je štrlel iznad vode. Nesreča je hotela, da se je drog pri oprijemu odtrgal in v Dravi sta izginila otrok in njegov reševalec. Pogumni mož zapušča ženo in dva nepreskrbljena otroka.

Naslednik rajnega Kutepova pri nas. Smo že večkrat poročali, kako so boljševiški agenti ugrabili ter odpeljali poveljnika ruskih carističnih izseljencev generala Kutepova. O generalu ni nobene sledi in cel svet je uverjen, da je bil prepeljan na rusko, tamkaj mučen ter umorjen. Kutepov naslednik je general Miller, ki je obiskal letos v prvi polovici maja grad Vurberg pri Mariboru, kjer je že nekaj let nastanjen znamenit ruski sanatorij.

Kobilice so se pojavile v okolici mesta Stolac v Bosni. Nevarno nadlogo pokončuje državna oblast.

Polet »Zeppelin« v Ameriko. Zrakoplov »Zeppelin« bo letel v kratkem v Severno ter Južno Ameriko z 42 možmi posadke. Od vzletališča v Friedrichshafnu ob Bodenskem jezeru do španskega mesta Sevilla se bo peljalo z zrakoplovom 24 potnikov in od teh jih bo izstopilo v omenjenem mestu 6, a bodo vstopili 4 novi, da bo plulo preko Ocenana v južnoameriško mesto Rio de Janeiro 20 potnikov: 5 Nemcev, 6 Špancev, 3 južni Amerikanci in 6 iz Združenih držav. Iz Rio de Janeira bo krenil zrakoplov v Pernambuco, od tam v Havano, na Florido v Lakehurst pri Newyorku in od tamkaj preko Azorskih otokov v Friedrichshafen.

Ljudje so že nekdanj ljubili razkošnost. Neka društvena kronika je pred sto leti zabeležila to-le zanimivost: Avstrijski plemenitaš Grasalkovič je priredil v svojem dvoru blizu Budimpešte sijajno zabavo, ki je takrat stala 30.000 goldinarjev. Zabave se je udeležil tudi madžarski grof Nikola Esterhazi izredno razkošno oblečen in z dragocenim nakitjem, da je goste dobesedno očaral. Predmete, ki jih je nosil na sebi, so cenili na en milijon in 300 tisoč goldinarjev. Temu slično so se tudi nekatere gospe pojavile ob tej priliki v zelo razkošni pariški obleki, koje posamezne kose so precenili do 100 tisoč goldinarjev.

»Mrtvi« se dvignil v rakvi. Hiša je bila polna prijateljev, ki so prihiteli ob blizu in daleč, da izrečejo svoje sožalje

Nosečim ženam in mladim materam pomo- re naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za ženske so preizkusili, da »Franz Josefova« voda v največjih slučajih učinkuje hitro, sigurno in brez bolečin. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ob smrti 52 letnega Toma Lasprada v mestu Messini v Siciliji. Sredi žalovanja pa se mrtvi Tom nenadoma dvigne s svojega ležišča, začuden pogleda okrog in vpraša prestrašene, kaj se je prav za prav zgodilo. Občutki, ki so jih imeli zbrani ob tem pogledu, se dajo pač težko opisati. »Mrtvi« pa se je kmalu vživel v položaj, stisnil roko prijateljem, ko so si ti opomogli od prvega strahu, se jim zahvalil za mnogoštevilne vence in cvetlice, katerih pa žal za zdaj še ne more rabiti ter jim obljubil, da jim bo vrnil njih prijaznost z enakim ob prvi priliki.

Ford proti alkoholu. Ne samo na delu, ampak tudi v prostem času bo Ford kompanija izvajala svoje nadzorstvo nad delavci. Kakor je namreč objavil privatni kompanijski policijski nadzornik v Detroitu v Zedinjenih državah, bo odpuščen vsak delavec, ki bo dišal po alkoholu, ko se bo javil na delo. In ne samo taki, ampak celo tisti bodo odpuščeni, kateri bodo zasačeni od suhaških agentov v kaki točilnici v prostem času.

Druhal ubila duhovnika. Iz vasi Canadas v Los Altos pokrajini v Mehiki, kjer že zadnja tri leta tamkajšnji brezverci nasilnim potom skušajo uničiti vero, je prišlo poročilo, da je neki duhovnik, J. Lezama, postal žrtev podivjane tolpe. Druhal je hotela zapreti tamkajšnje cerkev in ko se je temu ustavljal duhovnik, je tolpa navalila nanj in ga do smrti pobila.

Letalo glavna pomoč pri lovu na kite. »Gospodar« je poročal lansko leto obširno o najmodernejšem lovu na kite s pomočjo harpune, katero izstrelijo v vodnega orjaka iz posebnega topa. V najnovejšem času so pritegnili lovu na kite tudi aeroplane. Do pred kratkem so opazovali pojave kitov z jambora na parniku. Ker jambor ni posebno visok, tudi razgled z njega ni bogzna kaj. Sedaj pa se spusti v zrak z ladje nad morje krog južnega tečaja letalo, s katerim je mogoče pregledati ter opazovati neizmerne morske gladine. Ko je opazovalec na letalu izsledil kito, obvesti o tem potom radija barnik z lovskimi čolni. Po izstrelitvi harpune v žival se kit potopi v morje, ga opazuje aeroplan, kje se bo zopet prikazal. Nad ranjenega kito se spusti aeroplan prav nizko in ga obstreljuje z nalašč za to narejeno strojno puško. Strokovnjaki trdijo, da je ravno aeroplan znatno olajšal kitji lov.

Največja kača. Indija je dežela, kjer se plazijo najbolj strupene in največje kače. Največja, najmočnejša — vendar nestrupena indijska kača se imenuje »mrežarka« in doseže dolžino 10 metrov. Indijski narod je vpletel to orjaško golazen v vse mogoče pripovedke, ki jo slikajo kot kakega zmaja, dasi človeku nikakor ni opasna. Akoravno je izredno močna, se skriva pred človekom, pač pa zalezuje velike živali z občudovanja vredno pretkanostjo. Njeno najljubše bivališče je kje blizu človeških stanovanj, kjer se skriva po dnevi v luknji, v noči pa se podi za domačimi zajci, racami, gosmi, psi, mačkami ter svinjami. Doslej je znan le en slučaj, da je napadla kača mrežarka strežaja v

circusu, ko jej je ponujal hrano. Pozneje so dognali, da se je lotila kača strežnika radi tega, ker je imela oči zastrte z lastno kožo. Ravno se je mislila in svojega znanca ni videla. Iz znanega cirkusa Hagenbek poročajo, da je pogoltnila mrežarka tekem ene in pol ure 25 kg težko svinjo in kar za tem še prašička, ki je tehtal 10 kg. Opazovali so nekoč mrežarko, ki si je privoščila v eni noči: dve kozi, enega kozla in eno svinjo. Očividec pripoveduje, kako so ujeli z zvijačo pri Bataviji v Indiji deset metrov dolgo mrežarko. Ko je spoznala ujetništvo, je napela vse svoje sile, da bi se osvobodila. Da bi jo potolažili, so jej ponudili svinče, katerega je pogoltnila na mah. V noči so babjevni domačini ubili žival. Drugo jutro so mrtvi razrezali trebuh in našli v njej svinjo docela neprebavljeno. Kakor smo že omenili, se skriva mrežarka po dnevu po luknjah ali pa počiva čisto brezbržno kje na kakem drevesu. Oživi v noči, ko se poda na lovske pohode. Plen zaleze čisto potihoma, ga zagrabi s čeljustmi, se ovije krog ujete živali ter jo stisne z ogromno močjo tako naglo, da jetnik niti zakričati nima časa. Kačji objem plena je tako silen, da je v trenutku stisnjenja nemogoče poriniti nožno rezilo, na primer med zagrabljenjo svinjo ter truplo kače. Šele nad zadavljeno žival se spravi golažen, da jo pogošne v miru. Vsa zverjad indijskih pragozdov ima nepopisen strah pred to največjo kačo, ki napada živali čisto natihoma.

Najbolj čuden zakonski par na svetu. Najnovejše ilustrirano časopisje je objavilo fotografijo najbolj čudnega zakonskega para. Mož je šolski ravnatelj v mestu Timbaktu v afriški Sahari in je belokožec. 30 let je bil menih, a se je sedaj poročil z neverjetno debelo zamorko. Oče Dupuis je najbolj cenjeni ter priznani evropejski poznavalec Afrike ter svetovalec francoske vlade.

Kako skušajo na Francoskem razpečati vino. Vsem prijateljem žlahtne kapljice je znano, da vino izpodnese človeka, če ga ima preveč pod kapo. Francozi so pa naenkrat pogruntali, da bi jim moglo vino pomagati na noge. V južni in srednji Franciji imajo vinogradniki ogromne množine vina v kletih. Sledilo je namreč več izbornih letin in tako se je nabralo toliko vina, da ne vedo, kam z njim. In podjetnim vinogradnikom je šinila v glavo izvirna misel. Vsak novorojenček moškega in ženskega spola naj bi dobil kot krstno darilo polovico »barigle« ali 120 litrov vina. Novorojenček bi seveda ne popil vina, pač pa bi si ga privoščile tete, botrice, strici, botri in sploh vse sorodstvo. Ker bi se po vsakem krstu dobro pilo, bi imeli ljudje več otrok. Ta misel se ni porodila v francoskih glavah samo zato, da bi pospeševala razmnoževanje ljudstva, temveč bi morala tudi skrbeti za razpečevanje vina. Žlahtne kapljice je v Franciji kot rečeno toliko, da ne vedo, kam z njo. Vsak Francoz popije letno povprečno 160 litrov vina. Če računamo, da živi človek povprečno 50 let, vidimo, da popije vsak Francoz 8000 litrov vina. Vinski trgovci pa potrebujejo čim več ljudi,

ki so prijatelji žlahtne kapljice. Zato so pripravljene dati za vsak krst brezplačno 120 litrov vina, da bi se ljudje navadili piti in da bi vsaj deloma izpraznili njihove kleti.

Največji Kitajec. Kot človeško znamenitost ter posebnost je najel svetovno znani cirkus Barnum Kitajca, ki je visok dva metra 49 cm. Kitajci so skoro vsi majhne postave, radi tega je zgoraj omenjeni Goljat redkost.

Kako težke bombe so pripravili Amerikanci? Amerikansko vojno ministrstvo je opremilo svoja težka bojna letala z bombami, ki vsebujejo 2000 kg razstrelilne snovi.

Materina ljubezen jazbečarke. Nadgozdar E. Stolze pripoveduje v svoji zbirki »Jagdl. Erinnerungen« ta-le doživljaj: Odpravil sem se nekoč z očetom prežat na srne, vodil sem s seboj na konopcu tudi psa izvrstnega jazbečarja, ki je naenkrat postal nemiren, radi česar sem pogledal krog sebe. A glej, stara jazbečarka z dvema mladičema je smerila kakor slepa proti nam. Moje glasno začudenje je iznenadilo zano tudi očeta, da se je ozrl. Za hip se je cela družina znašla že pred nami samo par korakov, takoj se mi vzbudi težnja, priliko izkoristiti ter ujeti enega izmed mladičev, najbolj lepega in okroglega. Veliko bolj enostavno si je bilo to misliti, nego uresničiti. Oče se je odločil, pomagati mi pri delu, zastavljal je s palico pot zdaj temu zdaj onemu, menil je prisiliti ga s tem na stran, toda kadarkoli sem segel z roko po mladiču, že je bila jazbečarka nemudoma na mestu in mi grozila s svojimi belimi zobmi tako odločno, da mi je takoj prošla korajža do moje namere. Z načinom te izdatne obrambe je uspelo jazbečarki se čimdalje bolj odstraniti od nas, in drvela je urno z mladiči navzdol po pobočju. Zdajci mi šine na um, načuvati na njo svojega psa. Bil sem radoveden, kako se bo zaveda iztekla. Moja misel je v hipu rodila dejstvo in zdajci je sledil prizor, ki bi dal vsakemu slikarju najlepšo snov. Bevskaajoč zdrvi jazbečar po brežini, radujoč se plena; z materino skrbjo ogrožena od dvojestranske nevarnosti je bodrila jazbečarka mladiče k hitrejšem ubegu. Naenkrat pa jim zapre pot širok potok. Le trenutek uganjanja in starka prime z gobcem enega od mladičev ter urno prepluje potok. Jedva starka doseže breg, se približa

pes od strani drugemu mladiču. Srčna mati ne okoleba. Bliskoma se vrne, prime z gobcem tudi drugega mladiča in se požuri z njim preko potoka. Očividno ji je bila poleg obrambe lastnega življenja prva briga, ubraniti svoje mladiče. Ljubezen skrbne matere nama je vzbudila sočutje z njo. Prepustivša jazbečarko odhiteti svojo pot, je dal nato nemalo opravka naš pes jazbečar, predno nama je uspelo, ujeti ga zopet na konopec.

Avtobus Celje.

Avtobus Celje—Dobrna bo od vstevši 15. maja do vstevši 14. junija tega leta vsled počnajoče kopališče sezone vozil štirikrat dnevno tja in nazaj. Iz Celja bo vozil ob 7.45 kakor doslej, nadalje ob 10.10 od ljubljanskega, oziroma zagrebskega osebne vlaka, ob 13.50 od ljubljanskega in zagrebskega brzovlaka in ob 20.30 od večernih osebne vlakov iz Ljubljane, Zagreba, Maribora, oziroma Rogaške Slatine. Iz Dobrne v Celje pa bo vozil ob 6.05 na vse osebne vlake iz Celja, ob 8.45 na osebni vlak iz Ljubljane, Zagreba proti Mariboru, ob 11.55 na brzovlak proti Mariboru iz Ljubljane in Zagreba ter ob 18.25 na oba osebna vlaka zvečer proti Ljubljani, oziroma Zagrebu in proti Mariboru, oziroma Rogaški Slatini. Popoldanski avtobus, ki je doslej vozil iz Celja v Dobrno ob 14.40 ter iz Dobrne v Celje ob 16. uri od vstevši 15. maja tega leta odpade.

Avtobus Celje—Mozirje bo vozil zvečer in jutraj od vstevši 15. maja tega leta zvečer po Zadreški dolini do, oziroma iz Gornjega grada, dopoldan in popoldan pa do Rečice ob Savinji, oziroma nazaj v Celje od vstevši 15. maja mimo Turnška v Nazarjih mesto skozi Prihovo. Vsled premenjenega železniškega voznega reda bo od vstevši 15. maja tega leta vozil avtobus:

Celje—Mozirje—Gornji grad: Iz Gornjega grada ob 6.10, skozi Mozirje ob 7. uri, v Celje ob 8.25. Iz Celja ob 17.45, skozi Mozirje ob 19.15, v Gornji grad ob 20. uri.

Celje—Rečica ob Savinji: Iz Celja ob 11.10, skozi Mozirje ob 12.35, v Rečico trg ob 12.51. V Celju zveza od dopoldanskih osebne vlakov iz Maribora in Ljubljane, oziroma Zagreba. Iz Rečice ob Savinji ob 13.54, skozi Mozirje ob 14.10, v Celje ob 15.35. V Celju zveza z osebne vlakom proti Mariboru in Ljubljani in brzovlakom proti Ljubljani in Zagrebu. — Vožnja bo stala: Iz Gornjega grada v Kokarje 12, Nazarje 14, Mozirje 16, Polzela 24, Zalec 30 in Celje 36 Din. V Celje: Bočna 33, Šmartno ob Dreti 31, Kokarje 27, Nazarje 25 Din.

Avtobus Celje—Vransko pa bo od vstevši 15. maja tega leta vozil: iz Celja ob 10.30, torej isti čas, kakor doslej odhajal avtobus Celje—Mozirje. Iz Vranskega pa se bo vračal isti čas kakor doslej, torej ob 12.25 in prihaja v Celje ob 13.35. — Avtobus mesta Celje.

Dr. A. V—e.

Moskva brez krinke.

(Nadaljevanje.)

3.

Nekatere celice so bile uradno določene za 25, druge celo za 50 ujetnikov. To število pa je bilo vedno prekoračeno, kakor bomo videli.

Posoda za odpadke s pokrovom (paraša) se je nahajala ob vratih in samo trikrat na dan so vodili jetnike na stranišče, vsakokrat po pet minut.

Ob obeh straneh vsake celice so bile deske, ki so nadomeščale postelje. Trikrat na dan so donášali vrče s toplo vodo. Borne kose kruha so razdeljevali jutraj, opoldne pa zelinato juho dvom-

ljive svežosti. Redek zdrob je tvoril večerjo. To je bila naša vsakdanja hrana. Jedli smo iz skupne skleda, brez žlic. Čaš za vodo ni bilo. Vsakdo si je pomagal, kakor si je mogel.

Tisti, ki so imeli sorodnike v Moskvi, so včasih dobili od njih žlice in skodelice. Drugi pa so morali jesti kakor psi in naj še posebno pripomnim, da smo se nahajali v stiku z osebami, ki so bile spolno okužene in ki v sovjetski ječi niso nikdar ločene in izolirane v bolnici. Da se izognem nevarnosti okuženja, raje sploh nisem jedel ničesar 12

dni, dokler niso dospele pošiljatve od doma, ki so mi pomagale iz zadrege.

Celice so bile izredno umazane. Zidovi so bili očitno nekaj beli. Bili so sedaj pokriti s temno rjavo umazano plastjo. Mrčes nas je grizel. Dan smo si kratili s tem, da smo lovili in uničevali mrčes. Kljub temu je v nekaj dneh na stotine teh živalic napolnilo naše perilo in naše telo. Deske postelj so bile dobesedno okrvavljene in pokrite z ubitim mrčesom.

Enkrat na mesec je bolnica vršila razkuženje posode za odpadke. To razkuženje se je omejilo zgolj na to, da so dotično »parašo« pomazali s karbolno kislino, kar je bilo površno in nezadostno, ako se pomisli, da so to posodo rabili ves mesec vsi kaznjenci, všteti tiste, ki so bili sifilitični.

Jetniška bolnica je sicer prostor, kjer G. P. U. dá spretno zastrupljati tiste tujce, ki čakajo, da jih njihova vlada zamenja za komuniste, a ki vedo preveč, ki so videli preveč in ki jih G. P. U. ne mara osvoboditi.

Leta 1927 se je doznalo, da manjkata dve osebi iz skupine letonskih podanikov, ki bi morali biti zamenjani. Umrla sta v jetniški bolnici, baje vsled pritiska srčne krvi. Dobro sem poznal enega izmed njih, ker sem bil navezal z njim prijateljske stike za časa svojega zapora. Pričakoval sem njegovo osvoboditev nestrpnost. Pozneje sem prejel od najinega skupnega prijatelja, ki je imel srečo, da je bil zamenjan, sledeče pismo:

»Peremkin je tudi umrl v bolnici. — Znal je preveč reči. Njegova smrt je izredno skrivnostna, ker je umrl, ko je v bolnici použil ribje konzerve. Uradno se je izjavilo, da je umrl vsled pritiska srčne krvi (srčne kapi). Toda Vi se spominjate njegovega odličnega zdravlja. Sicer pa veste, kako zelo so v modi v ječi Butyrki taki, ki so umrli na srčni kapi.«

Za časa svojega bivanja v tej ječi sem zabeležil pri svojih znancih 11 smrtnih slučajev vsled srčne kapi in vsakokrat po tem, ko so jedli ribje konzerve. Bilo je gotovo več drugih, ki so umrli v istih okoliščinah, ki pa jih nisem poznal. Vsi, ki so bili v bolnici in ki so prišli živí nazaj, so zagotavljali, da ni minul dan brez smrtnega slučaja. Radi tega se tudi taki, ki so bili resnično bolni, niso obračali do zdravnika, boječ se, da se obračajo do rablja.

V času, ko smo bili zaprti v celicah, čakajoč prijetne zabave preiskovalnega sodnika, smo se nahajali pod neprestanim nadzorstvom. Vsakih pet do deset minut se je odpirala lukalnica v vratih in stražnik nas je preiskoval. To se je zgodilo podnevi kakor ponoči.

Električna luč je gorela neprestano. V začetku je bilo težavno zaspati ob tej močni svetlobi, toda končno smo se privadili temu; kajti človek se privadi vsemu.

Spominjam se, da je neko noč, ko smo spali, počila svetilka. Grozeč krik: »Ne ganite se, ali pa mi streljamo!« nas je prebudil. Opazili smo med podboji vrat kakih 20 stražnikov s puško v roki. — Stopili so vsi v celico in eden izmed njih je izmenjal svetilko. Službujoči

stražnik je zagrozil starosti celice, da ga bo kaznoval radi tega, ker je ugasnila svetilka, kakor da bi mogel to predvidevati ali preprečiti.

Ta kazen je obstojala v tem, da so jetnike premestili v kaznilno celico, kjer so bili zaprti z navadnimi, najbolj drznimi zločinci, ki so jih priganjali, naj psujejo jetnike, zaprte začasno z njimi radi kazni.

Nekega dne je bil neki jetnik po imenu Rasin tako kaznovan namesto drugega tovariša z imenom Raskin. Ostal je v kaznilni celici le nekaj ur, ko so opazili pomoto. Komaj je vstopil, že so se polastili pomagači zločinske družbe, napolnili in razcapani, njegovih reči in perila in so iz njih napravili stave za igro v kartah. To je bilo grozno.

Druga vrsta kazni je še strožja: To je temnica. Neki M. M., moj prijatelj, je preстал v nji 36 ur. Bilo je meseca januarja in mraz je bil silen.

Temnica je v resnici zidana kletka brez oken in v površini obsega en do eden in pol metra. Tla te kletke so do kolen pokrita z vodo. Da jetnik živi, so mu dajali tople vode za pijačo. Vrč s pregreto vodo je bil postavljen na posodo za odpadke. Predno je bil mož zaprt, se je moral sezuti, sleči in ostati samo v srajci. Bilo mu je prepovedano — pod pretnjo z revolverjem — sedeti na posodo za odpadke. Moral je ostati pokonci ali pa, ako je bil utrujen, sedeti v ledeno vodo, kjer se je ves skopal. Samo glava in ramena so gledala iz vode. Hrane ni dobil nikakšne.

Moj prijatelj M. je umrl po dveh tednih, je preстал to kazen, na pljučnici, ki se ji je pridružila hitra jetika.

Vprašamo lahko, kakšni so jetniki, ki jih tako mučijo in kakšne zločine so izvršili, da tako ravnajo z njimi.

Vse jetnike v teh ječah lahko razdelimo v dve glavni skupini.

Prva obsega take, ki jih sovjeti redno preganjajo, namreč: duhovnike, člane župnijskega sveta, kmete, ki niso plačali davkov, ali pa ki so bili aretirani ob številnih vaških uporih; delavce, ki so se drznili stavkati, zlasti take, ki so bivši člani socialno-demokratske stranke; osebe, ki so osumljene kot protirevolucionarji ali ki so bile v prepovedanem stiku z inozemci.

Približno 30 odstotkov teh jetnikov je tujcev, ki so aretirani kot talci, da jih izmenjajo s komunističnimi zločinci, ki so bili zasačeni pri dejanju v drugih deželah.

Tu se lahko najdejo vse narodnosti: Poljaki, Letonci, Kitajci, Estonci, Madžari. Vpričo mene so pripeljali v ječo samo v enem dnevu nekaj stotin vojnih ujetnikov, ki so bili aretirani kot talci ob priliki procesa, naperjenega proti komunističnemu voditelju Rakociju na Madžarskem. Med temi inozemci je bilo opaziti skupino več desetoric lahkovernih inozemskih komunistov, ki so prišli polni vere in zaupanja v »komunistični raj«. Bili so zaprti, ker so odkrili resnico o tem, kar se godi v Ru-

¹ Starosta je izvoljen od jetnikov celice ter skrbi za notranji red (ureditev celice, razdelitev hrane).

Ne razmišljajte!

Moderna je dandanes samo svilena obleka. Ako želite, da bo ista dobra in cenena, pišite še danes dopisnico TRGOVSKEMU DOMU.

STERMECKI v Celju, in zahtevajte najnovejše vzorce.

Enobarvna umetna svila v različnih modernih barvah Din 23 meter. Crepp de Chine Din 80, 90, 108, Crepp Georgette Din 135, Crepp satin 205. Bogata izbira tafta, pralne svile, svile za podlogo itd.

Radi razpošiljanja po celi Jugoslaviji, je večno ogromna zaloga in velika izbira. Naročila čez Din 500 poštnine prosta. Veliki ilustrirani cenik z več tisoč slikami popolnoma zastoj.

Veletgovina **R. STERMECKI, Celje št. 24.**
Dravska banovina. 207-9

siji in so se drznili govoriti o tem na ves glas.

Poleg teh pa je videti številne sodelavce sovjetskih poslaništev in trgovskih zastopnikov v inozemstvu. Bili so aretirani, ker so vedeli preveč resnice in so postali radi tega prenevarni. Videl sem tudi uradnike sovjetskega trgovskega zastopstva v Rigi, Henkinu, v Rimu, Segalo itd. Samo v ječi Butyrki jih je bilo več desetoric.

V drugi skupini so bili tisti, ki so bili aretirani na povelje političnega urada. Ti so iz vseh slojev prebivalstva in iz različnih poklicev.

Sedaj so na vrsti proizvajalci papirja (ravnatelji, trgovci, delavci itd., vsi, ki delajo na kakršenkoli način v tej stroki). Jutri pridejo na vrsto kovinarji, nato zadržarji, obrtniki itd.

Enkrat ali dvakrat na mesec aretirajo zopet druge ljudi iz drugih produkcijskih (proizvajalnih) strok.

Načrte za te aretacije v skupinah loča celo leto naprej G. P. U., da vsi člani naroda v sovjetski Rusiji ob vsaki uri vedo in čutijo nad sabo železno roko političnega urada in njegovih izvršilnih organov: G. P. U.

Tako terorizirajo vse sloje naroda perijodično in po načrtu po vrsti.

Med sovjeti je nastala prislovica, ki pravi: »Kdor še ni bil zaprt, ni pravi sovjetski državljan.«

Znan komunist pripominja o tem v listu »Pravda«, ki izhaja v Moskvi, da manjka na dolgi vprašalni poli, ki mora vsak sovjetski podanik pohlevno izpolniti ob priliki številnih poizvedb, na to vprašanje: »Ali ste bili zaprti?«, še sledeče: »In če ne, kaj je temu — vzrok?«

Resnično, redki so prebivalci v sovjetski Rusiji, ki po tem skupnem načrtu G. P. U. še niso bili zaprti. Naj čakajo tisti, ki še niso bili, da bodo tudi. Tudi na nje pride vrsta, tudi njih ura napoči!

Med temi jetniki so bili tudi taki, ki so na razpoloženju preiskovalnega sodnika več mesecev in let. Najkrajši rok je šest mesecev. Mnogo je takih, ki niso nikoli videli preiskovalnega sodnika in ne vedo, zakaj so zaprti. Mnogi izmed njih, obupani vsled te neskončne negotovosti, se poslužijo skrajnega sredstva: gladovne stavke. Na vsakem hodniku se zato odloči vsak teden po več jetnikov in povprečno jih štejejo v ječi istočasno okroglo sto.

Jetniška uprava sicer ne posveča temu nikakšne pozornosti. Obvesti preiskovalnega sodnika, ki le redko odgovarja. Edini odgovor je, ako ga sploh da, da sporoči sodbo, ki potroji kazen tistim, ki so se poslužili gladovne stavke, ne da bi umrli.

Neki Georgijec, ki je bil z mano zaprt v celici, je gladoval na ta način 23 dni in nek drugi jetnik iz Turkeстана, ki je gladoval 19 dni, sta si nakopala kazen prognanstva na Soloveckih otokih, vsak po 10 let. Na stotine sličnih dejstev bi lahko zabeležil.

Videl sem tudi, ko so prihajali stavkujoči (gladujoči) od preiskovalnega sodnika, z modrimi pegami in celo z ranami, kakor stolčeni psi. To batnanje vrši preiskovalni sodnik običajno. Celice so polne takih pretepenih oseb, ki prihajajo iz sobe preiskovalnega sodnika in ki imajo po prestopu »zaslišanju« komaj toliko moči, da se morejo dvigniti na postelj in se vleči, da si zberejo novih moči do takrat, ko bodo zopet poklicani k preiskovalnemu sodniku.

V sovjetski ječi je to navaden dogodek. Redko mine zaslišanje brez batnanja in grozno sliko nudi celica s svojo umazanostjo, s svojo neizprosno strogostjo in s temi nesrečnimi jetniki, ki ležijo razprostrti in prihajajo k zavesti po »zaslišanju« pred preiskovalnim sodnikom.

Toda slika je še bolj pretresljiva takrat, ko prinašajo pismene odloke o obsodbi G. P. U. Odloke razdeljujejo po celicah pozno zvečer, ki postane večer groze. Toda, da se prav zavedamo pomena te razdelitve obsodb,

je treba poznati način, kako sodi G. P. U. svoje ujetnike.

Ko je preiskovalni sodnik končal obtoženčev spis in je odredil obtožbo, mora čakati obtoženec nekaj mesecev na svojo sodbo. Sodijo ga v odsotnosti; kajti nikdar ni navzoč pri sodbi, ki se izreka upravno v seji sveta G. P. U.

Preiskovalni sodnik napiše na spis sklep — takšna kazen se naj prisodi obtožencu — in ta sklep postane v resnici obsodba. Uradno mora ta sklep potrditi poseben svet G. P. U. Toda to je zgolj formalnost in naglica tega postopka je že prislovična.

Dne 11. decembra 1925, ko sem bil obsojen obenem s svojim sinom, je moja sodba imela številko 125. Torej 124 obsodb je bilo sklenjenih v tej seji pred mojo obsodbo.

Vsak spis je vseboval zadeve več oseb. Videl sem kazenske odloke, ki so imeli zaporedne številke 350 iz ene seje. **Ako se upošteva, da je povprečno v vsakem slučaju pot do šest oseb udeleženih, se vidi, da je bilo v času dveh do treh ur obsojenih približno 2 tisoč oseb.** Kar predlaga preiskovalni sodnik, je potrjeno od kraja do konca. To je čisto navadna poenostavitev postopka v skupinah. Vse to nima ničesar skupnega z idejo sodbe, ki jo izreka sodišče v zapadnem smislu.

Izvečki iz zapisnikov o takih obsodbah se tiskajo na majhne koščke papirja, ki jih izroče vsakemu obsojencu.

Naj pokažem vzorec listine, ki določa obsodbo takega obsojenca. Kaže nam izveček iz moje sodbe. Pokazali so mi jo le toliko, da sem jo prečital; toda ker stražnik slučajno ni dobro pazil, sem si mogel napraviti prepis.

Po razglasitvi sličnih ovadb v skupinah sledijo mukapolne noči.

Tisti, ki čakajo na izvršitev kazni, sploh ne spijo . . . celotna celica jih ponesema . . . vsak čuti nad svojo glavo Damoklejev meč, ki je ravnokar zadel sosedovo glavo. Ali bo ječa? In kako dolga? Tri . . . pet . . . deset let . . . ali celo smrt? Take misli mučijo jetnike.

Toda kar je najstrašnejše, je to, ko pridejo v torek iskat enega izmed ujetnikov »z njegovo prtljago«; vsi vedo, da je prisojeno takim-le, ki so bili obsojeni minuli petek, le nekaj ur življenja. Jutri, v sredo, mora dobiti odbor G. P. U. vrnjeno usodno polo s pripombo »obsodba izvršena«. In te obsodbe se izvršujejo vsak teden v noči od torika na sredo, skozi celo leto. Potrebno je, da to vedo v Evropi.

In ko se prične poziv v torek zvečer, nikdo ne stoji pri vratih, nikdo ne posluša; vsi postanejo tihi na svojih boriških ležiščih in se zdi, kakor da spijo. Vrata se odpro. Paznik vstopi. Pozvani mož ne odgovori. Tedaj zadoni grozeč krik: »Starosta (starešina celice)! Zakaj ni odgovora? Kje je ta . . .?« Najdejo ga. »Urno zberite svoje reči!« Tovariši ga skušajo tolažiti: »Gotovo je to radi tega, da boš osvobojen.«

Toda to so prazne besede in nikdo jih ne verjame. Vsi razumejo dobro, da jih peljejo v klavnico. Vrata se zopet zapro . . . Nekaj zaškriplje . . . Nadeli so mu okove; ta ne zbeži več!

In tedaj nastane žalostna tišina, od časa do časa prekinjena od vzdihov in kretenj nesrečnežev, ki se obračajo včasih z ene, včasih z druge strani, ne da bi mogli zaspati. Naslednje jutro ni mogoče spoznati nekaterih obrazov, tako so se spremenili čez noč . . . Oči obdane s temnimi kolobarji, s plašnim pogledom in bledim licem in tako se živi dalje do prihodnjega torika.

*

Dijamantna reka.

Spomladi leta 1928 se je raznesla po južnoameriški republiku Braziliji vest, da je odkrita dijamantna reka, iz katere je dvignila peščica presrečnih iskancev v kratkem času za 1 milijon mark dijamantov. Na to vest je vrelo vse proti reki Aragua, ki teče po srednji Braziliji in se izteka v veletok Amazonas. Aprila leta 1928 po končani deževni dobi so se zbrali krog izvora reke Aragua tisoči hitrega obogatjenja željnih. Aragua je dolgo časa od izvora kristalno čista gorska reka, ki je globoka 8 do 15 metrov ter dela opasne vrtince. Dijamanti so na dnu v pesku bolj pri izviro, kjer se podi reka preko skal z največjo naglico. Na dnu kanalov ter vrtincev je pesek, ki hrani dijamante in tega je treba spraviti iz reke ter ga preiskati z vso natančnostjo.

Iskanje dijamantov se poslužujejo potapljaških aparatov in sicer dvojne vrste. Ali si obleče iskalec popolno potapljaško obleko s svinčenimi čevlji vred, ali pa si nadene le polovico aparata: oprsje ter šlem na glavo. V tej zadnji opremi se potapljač lažje ter prostiše giblje. Iskanje dijamantov pod vodo ni lahko in precej nevarno, ker je

Špecialni svet odbora
G. P. U.

Izveček iz zapisnika z dne 11. decembra 1925.

125.

Predmet:

Zadeva št. 34.311. Obtožba meščana Josepha Douillet, temeljem čl. 66. kaz. zakonika.

Sklep:

Se naj izžene izven mej zveze sovjetskih ruskih republik v spremstvu.

Pečat špecialnega sveta odbora

G. P. U.

Odbor G. P. U. ima svoje seje dvakrat na teden, v sredo in v petek; enako dvakrat na teden razdeljujejo službujoči čekisti pismene sodbe po vseh hodnikih ječe in sporočajo obsojencem.

Iz vaše ječe slišite hrup odpirajočih se vrat na koncu hodnika. Sliši se glas službujočega stražnika, ki kliče imena. Vrata se zopet zaprejo.

Toda že se sliši imenski poziv pred vašo celico! Kdor je poklican po imenu, stopa iz celice in gre naprej. V roko dobi košček papirja. »Čitaj to in naglo . . .!« — »Si prečital? Podpiši!« Jetnik stopi v svojo celico, vprašajo ga: »Koliko?« On odgovori: »Deset let na Soloveckih otokih . . .« Zona spreleti vsakega. Vsakdo je preplašen in si poreče: »Samo, če sedaj ne pridem na vrsto v tem oddelku, bi dobil več let zapora, ali pa bi me ustrelili!«

Poziv se nadaljuje in se včasih nanaša na osebe, nahajajoče se v kaki drugi

celici, včasih pa na tiste v vaši celici. Nekateri obsojenci se onesvestijo, drugi se vijejo in bijejo z glavo proti zidu. Slišijo se vzkliki: »Moji ubogi otroci! Kaj sem napravil?« Nekateri plakajo. Drugi, bledi, čakajo pri vratih in vsakdo misli: »Kdaj pridem jaz na vrsto?« Končno se vrata na koncu hodnika zapro za stalno. »Končano za danes. Bog bodi zahvaljen!«

V vsaki celici se preračunava: Mi imamo dva obsojenca po deset let, dva po pet let in enega na tri leta. Ni mogoče opisati, kaj se godi v možganih in srcih teh ljudi. Treba je doživeti trenotke, da jih razumeš. Ljudje so kakor živali, ki jih peljejo v klavnico. Čakajo, da jih pobijejo, s to razliko, da živali ne razumejo, kje so, dočim se ljudje tega popolnoma zavedajo . . . in čakajo . . . in v tem strašnem čakanju je sploh višek kazni v tem jetniškem ozračju in tej mučilnici.

reka globoka, deroča in na dnu prepletena s skalovjem. Veliko potapljačev je že ponesrečilo smrtno, a to prav nič ne ostraši drugih.

V POCO Geonimo se je spustil potapljač pod vodo in zašel med dve skali. Ob bregovih reke se je zbralo 200 do 300 iskalcev, da bi rešili tovariša. Na pomoč prihiteli so se trudili na vso moč, da bi izvlekli ponesrečenega, a vse je bilo zaman. Konečno se je odtrgala cev, po kateri dobiva potapljač zrak in nato so nehali z rešilnim delom. Celih 16 dni je ostal nesrečnež med skalami in še le nato je narasla reka po deževju in valovi ter vrtinci so spravili truplo na površje.

Način pridobivanja dijamantov je ta le: preko reke potegnejo železne vrvi, na katere pritrjujejo čolne. Iz čolnov skakejo potapljači v reko. Ker so pod vodo prepadi, jemljejo potapljači seboj lestve. Ko je došel potapljač na dno in na sredino reke, kjer je pesek, pritrji tukaj vrv, da ne zgreši poti nazaj. Krog zapestja ima vrv, ki pelje navzgor in na kateri visi vreča. Ako je prišel do ugodnega peska, ki je večkrat strnjen v kamen, pocukne za vrv vrečo, jo napolni s peskom in drugi v čolnu jo potegnejo kvišku. Dober potapljač je lahko 3 do 4 ure pod vodo in napolni 20 do 30 vreč. Iskalci vidijo na dnu reke dobro, le mrzaj jih muči. Pesek izpirajo, ko so zbrani čolnarji ter potapljači. — Ako so izsledili dijamant, oddajo strelje z revolverjem, katerega ima vsak iskalec pritrjenega na pasu krog ledenj. Od vsacega dijamanta dobi potapljač 40 procentov, 60 odstotkov pa mora izročiti lastniku potapljaškega aparata, ki ga pa mora še preskrbeti tudi s prehrano ter stanovanjem. Pri enem potapljaškem aparatu dela šest do osem mož. Ako pa izsledijo kako res dijamantno mesto, potem se zbere krog aparata tudi 12 do 20 iskalcev.

Strast za hitrim obogatitjem tako prevzame potapljače, da se ne zmenijo za previdnost in radi tega se zgodi toliko smrtnih ponesrečenj. Kolikokrat se pripeti, da se zaženejo pod vodo pi-

jani potapljači, tamkaj zaspijo in jih je treba reševati z največjim trudom.

Vse hlastanje po dijamantnem premoženju je navadno brezplodno, ker izkupiček za prodane dijamante nima v žepu obstanka. Kjer se zbere po 1000 iskalcev ob reki, tjakaj prirömajo tudi kavarnarji, krčmarji, igralci na karte in vse polno sumljivih žensk. Iskalec zaigra, zapije ali zapravi z ženskim spolom en dan in eno noč, ako se je trudil poprej z vsemi močmi po celi mesec in še več. Iskalcev, ki bi res obogateli z izkupičkom za dijamante, je presneto malo, ker so to le lahkomišelniki ter zapravljivi ljudje.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, telefon št. 23-58. Najmodernejše urejen za operacije. Diatermija, višinsko solnce, tonizator, infrardeča žarnica. Cene zmerne. 581

Mnogo lepih deklet in žena pada v oči tujemu potniku v naši deželi. Ni li naša dolžnost, da to prirodno lepoto našega naroda ne gujemo in ohranimo — mesto da jo z uporabo škodljivih sredstev za vedno uničimo? Zato bi morali uporabljati že davno preizkušene in resnično neškodljive Elsa-preparate za lepoto: Elsa-Creme-pomado, Elsa-pomado za rast las, Elsa-mila zdravja in lepote, Elsa-Shampoo, Elsadont-pasto za zobe in Elsa-Sachet. Zahtevajte radi ohranitve Vaše lepote povsod prave Elsa-preparate! Po pošti iz lekarne Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341.

Čuden izgovor. Sodnik: »Zakaj ste tako pretepli svojega prijatelja?« — Obtoženec: »Vidite, gospod sodnik, to je bilo tako: Midva leživa skupaj v eni postelji. Pa se mi je neko noč sanjalo, da sem dobil za god pečeno gosko v dar; ravno sem si jo narezal ter hotel nesti bedro v usta, kar se moj tovariš obrne ter me zbudi. To me je tako razjarilo, da sem ga prav pošteno naklestil!«

Kdor si želi cene in dobre obleke naj se oglasi v konfekcijski in modni trgovini
ŽIGA WEISS
Celje-Gaberje 591 II

Nova knjiga.

Krasno knjigo »Savinjska dolina« s posebnim ozirom na splošno, krajevno in upravno zgodovino v besedi in sliki je spisal Rajko Vrečer, upravitelj osnovne šole v Žalcu. Po vsem svetu se širi danes domovinsko gibanje, ki hoče ljudi utrditi v ljubezni do domače grude in domačije. Sijajno služi temu namenu ravno Vrečerjeva knjiga »Savinjska dolina«. V njej slika zgodovino Savinjske doline. V uvodu podaja prazgodovinsko dobo, pestre spomenike rimske dobe, med njimi posebno izčrpno riše staro rimsko taborišče na Ločici pri Polzeli in naselitev Slovencev v šestem stoletju. Nato pa popisuje zgodovino in kroniko vseh večjih občin ponesne Savinjske doline: Braslovče, Gornjsko, Gornji grad, Gotovlje, Griže, Ljubno, Luče, Mozirje, Petrovče, Polzela, Rečica ob Savinji, Solčava, Št. Jurij, Št. Pavel, Št. Peter v Savinjski dolini, Velika Pirešica, Vransko in Žalec. Podrobno našteva zgodovino župnij in občin, imena župnikov, županov in učiteljev ter vseh imenitnih mož in žena iz zgodovine prelepe Savinjske doline. Na tisoče imen je zbral pisatelj, ni ga skro kraja ali vasi v Savinjski dolini, o kateri bi ne znal pisatelj kaj lepega povedati. Čuditi se moraš pisateljevi izredni marljivosti in sposobnosti v zbiranju in naštevanju skoro neizčrpnega gradiva. Iz vsake vrstice, ki jo piše, gori njegova globoka ljubezen do Savinjske doline, ki mu je po dolgoletnem šolskem udejstvovanju postala skoro druga domovina. Zato ni dvoma, da bo vsak Savinjec, izobražen in preprost, z veseljem segel po tej knjigi, ki nam tako žarko proslavlja lepono naše doline. V vsako kmečko hišo in društveno knjižnico mora ta knjiga, da se bo mladi savinjski rod navduševal ob lepi preteklosti svoje domačije in rasel ob vzornih zgledih dedov v še lepšo bodočnost. Vrečerjeva knjiga »Savinjska dolina« mora postati duševna svojina vsakega Savinjčana.

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

»Imate prav, svetla gospa,« odvrne Laslo, kakor bi se hotel izogniti pravemu odgovoru, »ne spodobi so govoriti slabo o odsotni osebi.«

»Prav,« reče grofica in rahla rdečica se razlije po njenem bledem obrazu, »jaz tudi ne bi dovolila, da se o možu, katerega podoba je tukaj, slabo govori, kajti on je moj soprog.«

Ponosno in resnobno je izrekla grofica te besede, ki so napravile utis na starega vojaka; molčal je nekaj časa, nato pa je uprl svoj pogled v grofico in rekel:

»To je torej podoba cesarskega vladnega svetnika in predsednika štajerskih deželnih stanov, grofa Ivana Erazma Tatenbah.«

»On je,« odvrne grofica.

»Toda v svoji državni, z zlatom obrobjeni obleki,« reče Laslo Fekete, »ne pa v oni zeleni lovski suknji, v kateri je nastopil kot grof pod Pohorjem v družbi ogrskih nezadovoljnežev, da

22

bi ostal kot vedno zvest državni služabnik nepoznan in da je mogel hitro pobegniti, ko se je bližala mestna straža.«

»Kaj naj to pomeni,« vpraša grofica očividno presencena.

»In tudi ne v lični obleki jezdeca s pasom, stkanim od lepe grofice,« nadaljuje stari vojak ter gleda pozorno v blede obraz grofice Tatenbahove.

»Kaj naj pomenijo te zagonetne besede,« vzklikne ta razburjena.

»Gospa grofica,« reče zdaj stari Oger, »Laslo Fekete je star, pošten vojak, ki ni navajen dosti govoriti, ampak odkrito in ne po ovinkih, kakor hodi mačka okoli vrele kaše. Stari vojak vam kratkomalo pove to:

Vaš soprog Ivan Erazem Tatenbah je sicer plemenitaš starega rodu, pa ne dober državni služabnik in tudi ne zvest soprog.«

»Kakšno obrekovanje,« vzklikne grofica, »kako se upate omadeževati čast mojega moža v moji navzočnosti?«

Tedaj se zasvetijo staremu vojaku oči; po trenutnem molku spregovori:

»Oprostite, pozabil sem popolnoma na položaj, v katerem se nahajam napram gospej gro-

Zopet nov zvezek
Karl Mayovih spisov

izšel

namre

II.

ZVEZEK

„PO DIVJEM KURDISTANU“

z vsebino: V ječi - iz ječe
slovo Amadije. Cena 18 Din.

Naroča se pri

Cirilovi knjigarni, Maribor

Gospodarska obvestila.

Kolje za vinograde in za sadno drevje, kakor v ke vrste rezan les prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25. 363

Nov škodljivec na sadnem drevju. V severnem delu slovenjgraškega okraja, posebno okoli Dravograda so se pojavili v velikih množinah črnkastim rilčkarjem podobni hroščki, ki so napravili znatno škodo cvetju sadnega drevja in cvetlic. Tukajšnji kmetijski referent je potom poljedelskih postaj v Zagrebu in Ljubljani doznal, da je ta hrošč »žalobna minica« (Oxythyrea funesta). Škodljivca se najuspešneje uničuje s pobiranjem v zgodnjih jutranjih urah. Kot zatiralna sredstva služijo tudi arzenovi preparati.

Kmetijska kino-predstava v Prevaljah se bo vršila v nedeljo, dne 25. maja dopoldne v kinodvorani. Za kmetovalce in gospodinje je vstop prost. Med prireditvijo bo predaval okrajni kmetijski referent Wernig. — Župni in šolski uradi se naprošajo, da po možnosti opozorijo ljudstvo na to kmetijsko-poučno prireditve.

Sejmsko poročilo. Na živinski sejem 12. maja v Sl. gradu je bilo prignanih 80 krav, 6 telic, 86 volov, 7 juncev, 3 konji, 134 ovc in 4 koze. Prodalo se je 16 krav, 2 telici, 12 volov, 2 junca, 110 ovc in 2 kozi. Cene so bile sledeče: krave 5 do 8 Din, telice 7 do 8 Din, voli 7 do 9.50, junci 7 do 9.50 in ovce 6 Din za kg ter koze po 150 Din komad. Kupčija je bila za govejo živino slaba, za ovce pa dobra. Manjkalo je tujih kupcev. Največ se je prodalo izven sejmišča. Mnogo slabši od drugih let je bil tudi kramarski sejem. Prihodnji živinski in kramarski sejem bo 10. avgusta.

Gospodinje, ne zadržujte jajc! Nekateri kmečke gospodinje imajo že od nekaj slabo navado, da zadržujejo

(šparajo) jajca, ker hočejo doseči in pričakati višje cene. Jajca se med tem časom vsušijo, postanejo plavači, ki so za izvoz nerabni. Trgovec lahko prevzame le popolnoma sveža jajca, ker le taka so sposobna za izvoz — seveda mora gospodinja »našparana« jajca (plavače) nesti domov ter trpi navadno zmiraj občutno škodo. Zato je vsaki gospodnji priporočati, da vso zalogo jajc sproti, vsaj vsak teden prodaja ter tako prihrani neljube neprilike in škodo sebi, trgovcu in izvozniku.

Zadruga za rejo perutnine. V Mariboru se je ustanovila zadruga za rejo čistokrvne perutnine, predvsem vseh vrst štajerske kokoši. Zadruga daje vsem, ki se za stvar zanimajo, zlasti v zadevah smoterne reje perutnine vsa tozadevna pojasnila brezplačno, le za pismen odgovor je za poštnino in pisarniške potrebščine priložiti 2 Din v znamkah ali pa eno dopisnico. Dopise je nasloviti na: Zadruga za rejo perutnine, r. z. z o. z. v Mariboru.

Nabirajte gobel! Letos se je na nekaterih krajih že pojavila rast gob (jurčkov), ki se lepo belo sušeni prav lahko prodajo ter prinašajo lepe dohodke. — Vsakemu je torej priporočati, da ne omalovažuje nabiranja gob. Navajajte in poučujte že otroke v nabiranju in sušenju gob, ki so zelo važen izvozni predmet.

Parno lokomotivo bo izpodrinil Diesel motor. Ob stoletnici parne lokomotive so se pojavili znaki ter nove iznajdbe, ki jej prorokujejo zaton. V Nemčiji na primer so že trije odstotki državnih železnic elektrificirani, v kratkem času hočejo doseči sedem odstotkov. Električna v železniškem obratu je gotovo veliko bolj priključiva nego parna lokomotiva z večkrat naravnost neznosnim dimom. Najnovejša iznajdba na polju železniškega pogona so se vršile zadnja leta v Nemčiji z Diesel lokomotivami. Takozvani Diesel motor je znašel prežgodaj umrli nemški inženjer Rudolf Diesel. Prvotno so uporabljali te vrste motorjev za največje ladijske stroje, danes pa že tudi za pogon težkih

avtomobilov in aeroplanov. Diesel motor ima pred bencinskim to prednost, da je njegova gonilna sila surovo ali težko olje, katerega se porabi veliko manj nego pri bencinskem motorju bencina ali bencola. Ako frči letalo s pomočjo motorja na bencin in se zgodi nesreča, da pade aeroplan na tla, se vname skoraj dosledno ob taki priliki zaloga bencina in ogenj uniči letalo s ponesrečenci vred. Ako pa ponesreči letalo z Diesel motorjem, se razlije surovo olje pri tresku na zemljo brez vse požarne opasnosti po tleh. Pred par leti so zgradili po naročilu ruskega profesorja Lomonossowa v Nemčiji dve Diesel lokomotivi za železnice v Rusiji. Ker je Rusija zelo bogata na surovih oljih, so ga uporabljali že poprej kot kurivo pod parnimi kotlji. 1 kg nafte ali surovega olja je dal eno konjsko silo, Diesel motor pa da pri isti gorilni sili petkratno moč. Ena od zgoraj omenjenih Dieselovih lokomotiv je pri preizkušnji prevozila čisto brezhibno 5000 km in vlekla seboj težek vlak. Pravkar gradijo v Nemčiji tretjo Diesel lokomotivo, ki bo pravo čudo prevozne hitrosti, moči ter priročnosti. Električna in Diesel lokomotiva bosta v večjih ter res modernih državah izpodrinili v nekaj desetletjih na železnicah stoletno parno lokomotivo.

*

Zgradba gostilničarske pivovarne d. d., Laško.

K raznim vprašanjem in da ovržemo razne neosnovane govorice nasprotnikov naše pivovarne, sporočamo:

Podpisovanje delnic je presešlo do zdaj 9 milijonov dinarjev. Dosedanja naplačila na delnice se nahajajo pri Okrajni posojilnici, družbi z neomejeno zavezo v Laškem, katera za nje tudi jamči. Z zgradbo pivovarne na kupljenem zemljišču pričnemo, kadar bo vseh 15 milijonov zagotovljenih, to pa po mogočnosti le pri nas in bratih Hrvatih, ki so se nam te dneve pridružili.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Piskarna sv. Cirila
v Mariboru, Koroška c. 5

fici. Laslo Fekete je res okoren v sporočevanju takih govoric lepim gospem. Zato hočem rabiti le nekaj besed in Vam povedati, premilostljiva gospa, da je še nekaj poštenjakov v deželi, ki vam hočejo dobro in vas hočejo svariti. Ne dajte se preslepiti in pazite nekoliko, kaj dela vaš soprog, kajti nasvet zveste žene, meni grajski stotnik grof Brenner, lahko dosti vpliva na može omahljivega značaja.»

»Torej z graškega Schlossberga, kjer mojega moža že davno ne marajo, izvira vsa tvoja modrost, ti odkritosrčni svarilec,« odvrne grofica, »dobro, le idi tja in reci svojim naročilem: Ana Terezija Tatenbahova ima tako trdno prepričanje o poštenosti svojega soproga, da niti trenutek ne bi mogla verjeti vsem lažnjivim govoricam o njegovem počenjanju; kjer je ljubezen, je zaupanje, zaradi tega nobene besede več. Kastelan grada Podčetrtek, zahvalim se vam za vaš trud pri urejevanju stvari, ki jih vzamem s seboj, plačilo dobite pri oskrbniku, za dalje pa ne rabim vaše pomoči.«

Grofica odkima tožitelju svojega moža, Laslo se prikloni ter hoče oditi; pri vratih pa se še enkrat obrne ter reče z ginjenim glasom:

»Ne hudujte se nad starim vojakom, če ne more povedati tega, kar mu je pri srcu, na primeren način, toda še enkrat rečem: Grofica, vi boste, če ne upoštevate tega dobrega nasveta, spoznali prepozno, da slepa ljubezen in neomejeno zaupanje niso več čednosti. Pomislite grofica, da ste tudi mati!«

»Toda najprej soproga,« odvrne ta z dostojanstvom, »žena mora zaupati možu in ne sme poslušati obrekovanja, ki žali njegovo čast.«

»Grofica,« reče Laslo Fekete, »vi niste samo plemenitašinja po rodu, ampak najplemenitejša gospa po srcu. Občudujem vas, a tudi obžaloval vas bom, ko pride ura, v kateri bo vaš soprog trpel za svoje zmote, tedaj grofica...«

»Bo Ana Terezija Tatenbah delila usodo svojega soproga in če je že v božji previdnosti tako določeno, tudi z njim umrla,« reče grofica s povzdignjenim glasom ter odide v stransko sobo.

Laslo Fekete pa, odposlanec grajskega stotnika grofa Brennerja v Gradcu, je šel iz dvorane globoko zamišljen.

Žlahtna plesnoba.

Žlahtna plesnoba je malo znana naravnih prikazen, ki je kaj dobro došla umnim vinogradnikom. Je več vrst plesnobe, ki so strah in trepet za vinogradnika, ker napadajo ter uničujejo grozdne jagode na trti. Neprijetni pojav plesnobe se razvije od avgusta naprej pri mokro toplim vremenu. V tem času se oprimejo jagod glivice kot kislina ali zelena gniloba, proti katerim se bori že rastlina sama na vso moč. Ta odpor je molčeč, a energičen na ta način, da se tvori v jagodi čreslovinska kislina (Gerbsäure), ki zagreni plesnivim glivicam hranilna tla. Ne le trta, ampak predvsem tudi vinogradnik sam preganja na vso moč in z vsemi mogočimi sredstvi kvarno ali navadno grozdno plesnobo.

Pred trgatvijo pa čaka res napreden ter vzgleden vinogradnik na žlahtno plesnobo (*Botrytis cinerea*), ki je koristna rastlina, ker izpije in odstrani vinsko kislino. Ona napravi grozdje sladkejše, ga požlahtni s proizvodom buketnih snovi (dišečih), ki dajejo vinu cvetico (Blume).

Žlahtna plesnoba je vidna s prostim očesom kakor nadihana sivorjavkasta glivična ruša. Ako si jo pa ogledamo natančneje pod mikroskopom, je pogled nanjo divoten: majhna kot srebro svetlikasta drevesca, ki so vsa posuta z blestečimi biseri. Raste ta mikaven naravni pojav na zgornji koži jagode. So to trosi (Sporen) glivic, ki se razmnožujejo na ta način, da raznese veter pravkar omenjene bisere po vinogradu. Glivica sama je na zunaj nevidna, ker ima svoj sedež v jagodi, kjer srka ter piše njeno kislino. Na ta način prelučnja ovoj jagode, ki zgubi po luknjicah žilavost. Jagode se vsušijo ter spremenijo v nekake rozine. Vinogradnik ob nemški reki Reni in v Pfalci pravi, da so grozdi po žlahtni plesnobi »požlahtnjeno zreli« in čaka s trgatvijo rizlinga do novembra. On se zaveda dobro, da bo pridelal na ta način samomašično (Ausbruchwein). Sicer je tako na-

prešanega vina res malo, a dobro je. Glivice namreč grozdja niso le osladile, ampak so povzročile v njem čudno in še le malo raziskano gnilobo, ki poraja v jagodju nove in sicer ne nahajajoče se dišeče ter okus mameče snovi, katere cenijo poznavalci vin kot medu podobni buket.

Ker ob priliki trgatve odberejo one jagode, ki so brez žlahtne plesnobe, se imenuje vino »izborno vino (Auslesewein)«. Ako pa odberemo na grozdu kot rozine osušene jagode in jih izprešamo, dobimo »jagodni izbor« (Beerenauslese), ki je eno najbolj dragih vin.

Vsekako pa je požlahtnjenje grozdnih jagod s pomočjo žlahtne plesnobe zelo riskantno postopanje, ki se večkrat bridko ponesreči. Ako na primer veliko dežuje v avgustu, se navzamejo žlahtne glivice v jagodah toliko vode, da jagode popokajo, sok izteče in ostanejo skoraj prazne lupine. Ako iztisnemo tudi navidez že prazne jagode, še priteče prijetno buketno vino, a seveda ga je presneto malo. Ako bi pa grozde tudi žlahtna plesen popolnoma prerastla ter prepojila, se razvije iz tega navadna gniloba, kakor se je to zgodilo po vinogradih ob Reni leta 1901 in je bil celi vinski pridelek izgubljen.

Zgorajno kratko razpravo smo objavili našim slovenskim vinogradnikom v preudarek radi tega, ker je nemško ne samo strokovno, ampak tudi dnevno časopisje polno tozadevnih člankov pod zaglavjem: »**Žlahtna gniloba — nemški kapital.**«

Dobro bi bilo za naše vinogradništvo, ako bi glede opisane gnilobe povedal v »Gospodarju« svoje mnenje kak strokovnjak ali preizkušen vinogradnik.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 17. maja so pripeljali špeharji na 42. vozeh 82 komadov zaklanih svinj, kmetje 22 voz sena, 4 voze otave, 14 voz slame in 8 voz škopa. Svinjsko meso je bilo po 15 do 28 Din, špeh

Iz tega vzroka zavračamo tudi do zdaj vse ponudbe raznih tujerodnih kapitalistov in raznih družb, ki se nam z več milijonskimi doprinosi ponujajo. Ape-liramo na naše — posebno imovitejše tovariše, ki še niso podpisali, naj to storijo čimprej, ker s tem omogočijo, da imamo prihodnje poletje že lastno pivo. Opozarjamo jih na enoglasen sklep zborovanja načelnikov zadrug dravske banovine z dne 12. maja v Celju. Ta sklep smatra stavbo pivovarne za edino sredstvo, ki bo odpomoglo sedanjemu nevdržnemu stanju in nalaga vsem članom dolžnost, z nakupom delnic ta namen podpirati.

Ugotavljamo, da do danes niso gostilničarji izpolnili svoje dolžnosti in je večji del podpisanih delnic iz vrst drugih pridobitnih slojev.

Kar se tiče raznih pomislekov, ki se jih vzbujajo namenoma iz gotove strani, naj se ve, da ni res, da bo delniški kapital 15 milijonov z ozirom na ustanovitev zalag premajhen. Res je, da bo še preostajal, ker imamo že danes dovoljno število zalag brezplačnih zagotavljenih. Res tudi ni, da so gostilničarji z velikimi milijoni pri kartelu zadolženi in da jih ima ta takorekoč v rokah. Če se jih pa zdaj skuša, s kreditiranjem zapeljati v dolgove, svarimo prav resno vse tovariše, naj bodo pozorni na to za nje pogubno taktiko. — Ni res, da ne bomo mogli z obstoječimi pivovarnami konkurirati. Res pa je, da se nas te prav radi tega smrtno boje. Mi si upamo znižati cene piva pri dobrem zaslužku za 200 Din pri hektolitru in tako preprečiti nadaljno plačkanje naših konsumentov s tujim kapitalom. Končno ni res, da bi se s postavitvijo pivovarne v okolici Ljubljane na transportih kaj prihranilo. Za kolikor bi bili t. manjši za Ljubljano, za toliko bi bili večji za Štajersko in Hrvatsko.

Smo pred ciljem, in zmaga bo naša. Na delo složno naprej!

Pripravljalni odbor.

*

X.

V Freihausu.

Srce trepeče
Od hrepenenja,
V šumni vrtinec
Sili življenja.
Jenko.

Komu ni bilo znano staro poslopje ob Dravi v Mariboru z imenom Freihaus. Bila je to ena največjih stavb, dve nadstropji visoka, z visokimi okni, širokimi stopnicami in 70 sobami.

To poslopje je morda bilo nekdanj najstarejša trdnjava v mestu, za kar je bil dokaz staro in močno zidovje.

Ta hiša je bila nekdanj last grofov Tatenbahov in baje spojena z gradom Račje s podzemeljskim rovom.

V tej hiši se je nahajal često grof Erazem Tatenbah, posebno če se je vračal iz Gradca, kjer je imel svojo hišo, takozvani Rauberhof.

V vrtni hišici obsežnega poslopja je stal nekoga večera koncem meseca novembra leta 1669 grof Tatenbah v domači obleki, okrašeni z zlati-

mi šivi, kakor so jo takrat nosili plemiči. Ravno kar se je vrnil s Pohorja, ko mu je prišel nasproti v črni plašč zaviti mož, njegov sluga Boltažar Ribl, držeč v rokah svetilko.

»No Boltažar, kaj se je zgodilo zadnji čas v moji hiši?«

»Vprašajte rajši, milostljivi gospod, kaj se ni zgodilo.«

»Je kdo prišel, da mi čestita k imenovanju za vladnega svetnika?«

»Nobenega ni bilo.«

»Kako to,« reče grof nevoljen, »gospodje bržkone ne vedo upoštevati pomena cesarskega odlikovanja, ki sem ga prejel.«

»Milostljivi gospod,« pripomni sluga, »mislil, da ima gospod grof malo prijateljev v Mariboru. Ravno sinoči sem bil v gostilni »Pri Slo-nu«, kjer je bil tudi sluga mestnega sodnika Blaž Puher. Imel ga je že v glavi, kajti dobri ljutomerčan mu je dišal; zato je bil tudi bolj zgovoren kakor navadno, saj v vinu je vedno resnica, so pravili že stari Rimljani. Ko je zagledal mene, se je porogljivo nasmejal, tlesnil z rokami in me zaničljivo gledal. Ko ga vprašam, kaj ima z menoj, mi reče prav hudobno: Jabolko ne pade daleč od drevesa. Ker nisem prvotno vedel, kam

Izbija vsak leden? prinaša vsakokratni nedejliki evangelijski in razlago ter druge podudne verske danke, razen tega pa tudi lepo povest »Otroci naše ljube Gospe« in mišne zgodbe za deca. Same mesečno le 2.—Din (leto 21.—Din). Še danes si naročite Nedejle po dopisnici na naslov: Uprava NEDELJE, MARIBOR, SILOVŠKOV TRG 20.

Sie naročeni na Hsi
„NEDELJA“?

19 do 24 Din. Seno je bilo po 65 do 75, otava 60 do 70, slama 45 do 50, en škop 8 Din. Kozliček 60 do 150 Din. Krompirja je bilo 18 voz po 0.50 do 1 Din, čebula po 2.50, česen 14 Din. — Pšenica 2.50, rž 1.75 do 2, ječmen 2, oves 1.25 do 1.50, koruza 2, ajda 1.75 do 2, proso 2.50, fižol 2 do 2.50 Din. Kokoš 30 do 50, par piščancev 35 do 80, gos 60 do 65, domači zajec 10 do 40 Din. Kislo zelje 3 do 4, kislja repa 2 Din. Gobe 2.50 do 3, jabolka 10 do 20, suhe slive 10 do 14 Din. Mleko 2 do 2.50, smetana 12 do 14, surovo maslo 36 do 48, jajca 0.50 do 1, med 14 do 18 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo 14 konjev, 14 bikov, 120 volov, 341 krav in 10 telet, skupaj 499 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 13. maja 1930 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 9 do 9.50; poldebili voli od Din 8.25 do 9; plemenski voli od Din 6 do 7.50; biki za klanje od Din 7.50 do 8; klavne krave debele od Din 7 do 8; plemenske krave od Din 5.25 do 6; krave za klobasarje od Din 3.50 do 4; molzne

krave od Din 6.50 do 7.50; breje krave od Din 6.50 do 7.50; mlada živina od Din 7.25 do 9. — Prodanih je bilo 263 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 24.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 16. maja 1930 je bilo pripeljanih 467 svinj in ena koza; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad od Din 160 do 200; 7 do 9 tednov stari od Din 250 do 280; 3 do 4 mesece stari od Din 300 do 350; 5 do 7 mesecev stari od Din 450 do 550; 8 do 10 mesecev stari od Din 650 do 850; eno leto stari od Din 1000 do 1400. En kg žive teže od Din 12 do 14; en kg mrtve teže od Din 16 do 17. Prodanih je bilo 349 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od Din 18 do 20; volovsko meso II. vrste 1 kg od Din 16 do 18. Meso od bikov, krav in telic 1 kg od Din 10 do 14. Telečje meso I. vrste 1 kg od Din 20 do 25; telečje meso II. vrste 1 kg od Din 16 do 20. Svinjsko meso, sveže 1 kg od Din 15 do 30.

NAŠA DRUŠTVA

Romanje v Marijino Celje od 28. junija do 1. julija. Centralni odbor prosvetnih društev frančiškanske župnije v Mariboru obvešča občinstvo, da se prijave za romanje v Marijino Celje z izletom na Dunaj končajo s prvim junijem. Zato naj se vsi pravočasno javijo pisмено ali osebno odboru ter plačajo 550 Din za vožnjo, prenočišče in hrano. Odbor pa bo skrbel, da se bo vse v najlepšem redu vršilo.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Tukajšnje izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 25. maja ob treh popoldne v samostanski dvorani poučno predavanje pojasnjeno z igro: Očeta-va podoba v štiri dejanjih. Vsi člani in prijatelji društva vljudno vabljeni.

Hoče. Katoliško bralno društvo vabi na gledališko predstavo: »Na Marijinem srcu«, ki jo uprizori v nedeljo, dne 25. maja ob treh popoldne in ob osmih zvečer v svoji društveni dvorani. Ker je čist dobiček namenjen za misijone, zato se udeležite te prireditve v kar največjem številu.

Ljudski oder v Središču ponovi na Križevu, dne 29. maja ob osmih zvečer v Društvenem domu v Središču dramo v petih dejanjih »Živa pokopana«. Do solz ganljiva igra je zadnja redna uprizoritev v tej sezoni. Ljubitelji lepih iger vljudno vabljeni.

Sv. Bolfenk pri Središču ob Dravi. Kakor je

znano, je naša najmočnejša bolfenska organizacija morala prenehati z delovanjem; imeli smo zadnji čas »Bralno društvo pri Sv. Bolfenku pri Središču«, pod okriljem katerega smo se shajali, prirejali igre itd. Znano je tudi, da imamo pri nas drugo društvo, ki se imenuje Bralno društvo »Lipa« Sv. Bolfenk pri Središču. Da bi se preprečila vsaka zamenjava in pomota ter bi vladala popolna jasnost, smo dne 4. maja tega leta, na Florjanovo, sklicali izredni občni zbor, na katerem se je sklenilo razpustiti »Bralno društvo pri Sv. Bolfenku«, ki se je s tem dnem tudi prostovoljno razšlo. To društvo bi imelo letos proslaviti svoj 30 letni jubilej, a se je preje razdužilo. Pač pa moramo omeniti in proslaviti naše delavne moči, ki so nam leta in leta dajale raznega poka, čtiva, znanja itd., in to so v prvi vrsti: Jožef Borko, Ivan Zadravec, župnik v pokoku, Peter Orešnik, Jožef Munda, pozneje tudi Fr. Planine in g. Molan in drugi. Čast njim! — Dne 11. maja tega leta pa smo ustanovili »Katoliško prosvetno društvo Sv. Bolfenk pri Središču«. To društvo ima veliko večji delokrog nego druga društva. To društvo stoji odločno na katoliški prosvetni podlagi ter je njegov sedanji predsednik č. g. Franc Molan, župnik. Društvo ima namen vzgajati in krepiti mladino, navajati jo k treznosti in varčnosti, izobraževati jo strokovno in нравno in ji prirejati zdravo in pošteno zabavo. Zato bi bilo želeti, da bi ne bilo ne fanta ne dekleta ne moža ne žene, ki ima količkaj smisla za duševni razvoj, da bi ne bil včlanjen pri nas. — Tajnik.

Sv. Bolfenk v Slov. goricah. Igralci bralnega društva pri Sv. Rupertu v Slov. goricah priredijo v nedeljo, dne 25. maja po večernicah na župnijskem dvorišču dve igri, namreč: Kakšen gospod, takšen sluga in Pred sodnikom. Sodelujejo tudi ruperčki tamburaši in domači pevski zbor. Kdor se hoče pošteno nasmajati, naj ne izostane, ne bo mu žal.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Na praznik Vnebohoda Kristusovega po večernicah priredi tukajšnja čebelarska podružnica v šoli poučen tečaj za čebelarje, ki ga bo vodil naš priznani čebelarski strokovnjak Ivan Jurančič. Udje podružnice in čebelarji iz domače in sosednih župnij, na svidenje v velikem številu!

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Na Križevu, dne 29. maja priredi tukajšnja Marijina družba igro »Dve materi« v štirih dejanjih. Igra je res lepa, zato vsi vljudno vabljeni!

Zgornja Ponikva. Tukajšnja podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva priredi v nedeljo, dne 25. maja tombolo z mnogimi lepimi dobitki, ki bodo v nedeljo po sveti maši tudi v tukajšnji cerkveni uti na vpogled. Vabimo domačine in okoličane, da se požurijo z nakupom tombolskih tablic, ker je istih le malo število na razpolago in bo oni, ki bodo zamudil to lepo priliko, šel praznih rok. Kajti še enkrat, lepih dobitkov je mnogo a tombolskih kart zelo malo. Glavni dobiček ovca, potem voz opeke, rezan les itd. Začetek točno ob ob treh popoldan.

Teharje. Naše Prosvetno društvo naznanja, da ponovi v nedeljo, dne 25. maja tega leta ob 3. uri popoldne v čitalnici na Teharjih zgodovinsko, iz češčine prevedeno igro: »Žrtev spovedne molčečnosti«, katera mora s svojo izredno zanimivostjo in pestrostjo vsakogar zadovoljiti. Vljudno vabi odbor.

Vojnik. Koncert tukajšnjega cerkvenega pevskega zbora se je radi nepredvidenih ovir moral preložiti. Vršil pa se bo na binkoštni ponedeljek ob pol štirih popoldne.

Prosvetno društvo v Št. Ilju pri Velenju obhaja letos 25 letnico svojega obstoja. Ta pomembni jubilej bo društvo proslavilo z blagoslovitvijo Društvenega doma dne 1. junija. — Blagoslovitev bo dopoldan ob 10. uri, društvena slavnost pa popoldan ob pol treh deloma v dvorani deloma na prostem, če bo dopuščalo vreme. Pri vsem sodeluje rudarska godba iz Velenja. Na sporedu sta tudi dva govora prosvetnega in zadružnogospodarskega značaja. Prijatelji, pridite 1. junija v Št. Ilj!

Marenberg. Tombola v prid farne cerkve, ki jo priredi Kolo Jugoslovanskih sester, se vrši nepreklicno dne 29. maja, na praznik Vnebo-

Birmanska darila

ure, zlatnine
kupite najceneje
pri
R. BIZJAK
MARIBOR
Gospodarska ul. 16

Brezobvezen
ogled zaloge.

to meri, ga primem za rame, češ, naj se bolj določno izrazi. Nato pa se zakrohoče ter reče: Ti služiš pri tistem Tatenbahu, ha, ha, si ravno takšen, kakor je on. Kri se mi je razburkala pri teh besedah, vendar sem se še premagal, ker je bilo več ljudi, ki so bili očitno na Puherjevi strani.

»Kaj veš glede mojega gospoda,« vprašam ves razburjen.

»Ha, tvoj gospod, veš, le zapomni si dobro, ta naj bi bil plemenitaš in cesarski svetnik! Naj rajši ne odira kmetov, pa seveda imeti mora denar, da more kupovati lepim gospem darila ter popivati s tistimi hrvatskimi bahači. To naj bi vedel cesar, že davno bi ga bil odstavil od službe; saj je tako ne izpolnjuje, je več na dopustu kakor v uradu.«

»Kaj takega je rekel ta podlež, ali ga nisi udaril,« se razsrdi grof Tatenbah.

»Saj sem ga hotel, v tem hipu pa je prišel gostilničar Matija König, ki je spravil pijanega slugo v drugo sobo, jaz pa sem odšel, ker me je preveč pekla jeza.«

»Pa še več je govoril ta nesramnež, še nekaj o krivi prisegi je omenil.«

»Dovolj,« vzkipi grof ves jezen, »temu lopovu bom že pomagal do plačila. Ti pa ničvrednež.

ne poslušaj govoric o svojem gospodu in ne zahajaj v take gostilne, če ne, te naženem iz službe.«

»Ne delajte tega, premilostljivi gospod,« odvrne Boltažar mirno, »boljše je, da slišite to od mene, svojega zvestega sluga, da vas imenujejo vaši sovražniki omahljivca in bojzaljivega plemiča, kakor da bi vam to povedali tisti ljudje, ki se vam hlinijo ter dobrikajo.«

»Boltažar,« zakriči grof ves razkačen, pa se kmalu pomiri, »ti imaš prav, ti si mi kot zvest sluga dolžan, da mi vse poročáš, kaj se govori o meni v Mariboru ter drugod. Tvoja dolžnost pa je tudi, da me braniš, kjer mečejo nesramni obrekovalci kamenje na nas. Ti moraš povedati ljudem, ki tako slabo mislijo ter govorijo o meni, kako dobro smo zapisani pri najbolj pobožnih v deželi, pri častitih očetih kapucinih, posebno pri o. Edmundu Kleinmond.«

»Ravno prav,« odvrne sluga z lokavim pogledom, »visokovredni gospod Kleinmond mi je tudi nekaj naročil, namreč, da naj vrnem vaš molitvenik, ki ste ga pozabili zadnjikrat na oltarju, ko ste bili po vaši boleznih v cerkvi.«

Po teh besedah potegne Boltažar Ribl v rdeče usnje vezano knjižico izpod plašča ter jo položi v grofovo roko.

hoda Gospodovega, popoldne po večernicah na cerkvenem trgu. V slučaju velikega naliva bi se vršila v Brudermanovi dvorani. Vsi, ki so bili po katerikoli poti naprošeni za pomoč v dobitkih ali v denarju, se tem potom vlnudno vabijo, naj ne pozabijo na to. Prodaja srečk ne gre tako izpod rok, kakor bi bilo želeti, zato oni, ki imajo smisel za lepoto cerkve, so najvljudneje vabljeni, da pridejo sami kakor tudi njih sosedje, prijatelji in znanci. Pri igri bo igrala domača godba na pihala. Na veselo svidenje. Gospode duhovnike vlnudno prosimo, da to objavijo raz lece na Muti, Vuzenici, Kapli, Remšniku, Ribnici in Vuhredu. Pripravljalni odbor.

Št. Peter pri Mariboru. Kraljeva banska uprava je odredila, da se Vinička gora prešola iz šolskega okoliša Št. Peter v šolski okoliš Sv. Barbará v Slov. goricah in sicer radi tega, ker se je občina Jablance izrekla za prešolanje in ker temu predlogu tudi ni ugovarjal kraljevni šolski odbor pri Sv. Barbari v Slov. goricah. Starši iz Viničke gore so pošiljali svoje otroke v šentpeterske šole. — Poldrugo leto stara Veronika Harb je v odsotnosti staršev vzela steklenico bencina, nevedoč kaj je in tekočino izpila. Med prevozom v bolnico je nesrečni otrok umrl. — Z meritvenimi deli okrajne ceste Nebova—Ložane se je pretečeni teden že pričelo, tako da je upati s čimprejšnjim nadaljevanjem cestnih del. — Občinski odbor je naprosil državno oblast, da izvrši regulacijske zgradbe ob Dravi pri Trčovi—Zgornji Duplek, ki so nujno potrebne. Dela so preračunjena na 110.000 Din. Tehnični oddelek/sreskega načelstva v Mariboru že ima nalog, da izdela za naprošeno delo po sedanjem stanju terena podroben načrt in proračun, na podlagi katerega bo še le možno zadevo končno obravnavati ter zaprositi ministrstvo za dodelitev potrebnih kreditov.

Št. Peter pri Mariboru. Došlo je uradno obvestilo o odlikovanju g. Krajnc Leopolda z redom svete Save 5. razreda. Odlikovanec je bil dolga leta član občinskega odbora, je nad 25 let cerkveni ključar, dolgoletni načelnik šentpeterske hranilnice in posojilnice ter bil vso dolgo dobo vnet in požrtvovalen narodnjak ki se je vedno zavzemal za pravice slovenskega ljudstva ter je ostal zvest svojim načelom od mladosti do sedanjih dni, ko mu je že 74 let. Župljani mu ob tej priliki izrekajo svoje čestitke z željo, da bi vedno vesel in gostoljuben Poldek dočakal še mnogo zdravih in veselih let, da bo prihodnje leto s svojo Rozo — in mi z njima — obhajal zlato gostijo!

Št. Peter pri Mariboru. Pretečeno nedeljo smo pokopali 70 letnega J. Maruško. V petek zjutraj se je namenil v Maribor, pa ga je nedaleč od doma zadela kap, da je bil takoj mrtev. Rajni je bil vsled svoje marljivosti in mirnega značaja splošno priljubljen. Naj pri Materi božji na Gorci, katero je vedno častil, v miru počiva! — Od 15. tega meseca je uveden avtobusni promet na progi Maribor—Št. Peter tudi popoldne in sicer vozi ob delavnikih enkrat, ob nedeljah in praznikih pa dvakrat. Dopoltdanski vozniki red je ostal stari.

Gornja Sv. Kungota. Krasen je bil dan 17. maja in to prav posebno v naših dušah, zakaj našo obmejno župnijo je posetil presvetli g. pomožni škof dr. Tomažič, ki je podelil 86. šolskim otrokom zakrament svete birme. Ob prihodu so pozdravili g. škofa domači g. župnik, g. šolski upravitelj, prednica tukajšnje Marijine družbe ter zastopniki vseh tukajšnjih uradov. Od zunaj novo prenovljeno staro častito župnijsko cerkev je napolnila velika množica vernikov domače in sosednjih župnij.

Sv. Križ pri Rogiški Slatini. Planinski fantovski izlet. Dne 14. maja zvečer so tukajšnji fantje priredili izlet na Donačko goro. Udele-

žencev je bilo 15. Izlet je vodil č. g. Lojze. — Spremljala sta izletnike tudi dva muzikanta. Fantje so imeli priliko si ogledati z Donačke gore krasne daljave, nočne sinje višave ter znamenite pečine Donačke gore. Kurili so si kres, okoli katerega so se izletniki počutili zelo razigrane volje. Pevci so peli vesele pesmi, godba je igrala in kres je žarel v daljno okolico. Izletniki so prebili na gori vso noč.

Sv. Križ pri Rogiški Slatini. Dne 15. maja je po dolgi, zelo mučni bolezni zatisnila svoje trudne oči Jera Sajko (rojena Narat), posestnica na Cestah. Bila je stara 45 let. V svoji mladosti je bila vzorna Marijina družbenica ter cerkvena pevka. Dolgo vrsto let je bila tudi kaplanska strežnica (sobarica). Zapušča mladega vdovca. Bog ji daj večni mir!

Cerovec pri Rogiški Slatini. Sreča v nesreči. Dne 15. maja so posestniku A. Stojnšek padli upreženi voli pod tukajšnji most. Globočina padca je bila nad tri metre in to na kamenita tla. En vol je dobil samo manjše telesne poškodbe. Res je bila božja roka vmes, da se nista oba vola ubila.

Žigon pri Laškem. Iz naše vasi menda ni objavil »Slovenski Gospodar« že dolgo časa nobenega dopisa, kljub temu, da redno prihaja v vas in da ga vsi radi čitamo. Lepa je naša vas. V njej so sami kmetje. Razumemo se. Dokaz je, da se v občini dobro vasi in prebivalstva vsi združimo, in to rodi uspehe. Pred leti je bila tukaj strašna bolezen griža, ki je pobrala več ljudi. Vzrok je bila slaba pitna voda. Sklenili smo, da si napeljemo vodovod, kar smo tudi storili in vodovod sedaj izborno deluje. Veliko je tudi k temu pripomogel g. dr. Ivan Lovšin, bivši načelnik Okrajne blagajne.

Pernice nad Muto. Znana je prislovica, v hribih je veselje doma, iz hribov prihaja dobro. Tudi naš obmejni kraj, hribovite Pernice, ki leže 1060 metrov visoko nad morjem, podružnica Sv. Urban na Planini 1330 metrov, tudi naš kraj ima svoje veselje, svoje zanimivosti. Gorski zrak, bistra studenčnica, zlasti pa čudovito lep razgled vabijo vsako leto več tujcev na Planino Nismo zaostali tudi v prosvetnem delu. Odkar je prišla učiteljvat g. Terzija Praprotnik, se je društveno življenje zelo razmahnilo. Imamo lep pevski zbor, ustanovila se je društvena knjižnica, priredili sta se dve igri, malodane vsaka hiša ima naročen kak katoliški časnik. Ne mislimo pa s tem poročilom kratiti zaslug prešnjemu g. učitelju Karolu Vollmeier, ki je veliko storil za Pernice, nosebno v kritičnem času po preobratu, ko je šlo za razmejitev. Krono organiziranemu prosvetnemu delu je postavila g. Praprotnik s tem, da je z veliko požrtvovalnostjo vodila polletni gospodinjski tečaj, v katerem so se dekleta učila vsega, kar naj bi znala modra gospodinja. Na velikonočni pondeljek je imela gospodinjstva šola izpit iz vsega, kar se je učilo, tudi iz verouka, ki ga je podučeval č. g. župnik iz sosednje Oistrice Rudolf Kociper. — Mladdenke so uprizorile pri tej priliki mično igro z deklamacijami in petjem. Nazadnje so bili pogoščeni starši deklet in drugi gostje. Želimo visokim, a lepim Pernicam mnogo uspeha v nadaljnjem izobraževalnem delu!

Kozje. Kako je bil v čislih naš rajni g. dekan Marko Tomažič in kakšno spoštovanje je užival tudi izven naše dekanije po naši širni Sloveniji, je dokazal njegov pogreb preteklo soboto. Udeležil se ga je sam g. ban dravske banovine inž. Dušan Sernec v družbi g. okrožnega inspektorja mariborskega dr. Schaubacha. Vodil je spreved, opravil za rajnega sveto mašo ter govoril cerkveni govor preč. g. kanonik dr. Cukala iz Maribora. Spremljalo je rajnega g. dekana na njegovi poslednji poti 34 duhovnikov, med njimi gg. arhidijakon Tovornik iz Konjic, ptujski prošt dr. Žagar, monsignor Vreže in dva patra trapišta iz Rajhenburga. Združen pevski zbor je prisrčno in ganljivo zapel dve žalostinki. Naj v miru počiva plemeniti sin cerkve in našega naroda! Naj mu bo iz njegovih dobrih del spleten venec plačila v večnost!!

Sv. Primož nad Muto. Dne 15. maja tega leta opoldne so se stemnili oblaki severno od Sv. Primoža nad Muto ter se bližali v spremstvu bliska in groma. Vse se je balo nevihte s točo, toda toča je nam, hvala Bogu, prizanesla, pač pa se je neurje spremenilo v hud vihar, ki je zahteval več drevesnih žrtev. Vrtinec je nad posestvi Aleša Gros in Aleša Dobnik bil tako silovit, da je v gozdu omenjenih posestnikov izruval s koreninami vred in lomil smrekovo in sadno drevje v premeru 40 do 45 cm kakor treske ter sploh vse, kar je prišlo v njegov objem. Le sreči se je zahvaliti, da ni dospel do kakšnega poslopja, katero bi gotovo postalo žrtev usodepolnega trenutka. Čudno tembolj, ker nekateri sosedje že omenjenih prizadetih posestnikov niso čutili nikakšnega izrednega vetra.

Slovenjgradec. Posirovelost mladine. Naše olupševalno in tujsko-prometno društvo si pošteno prizadeva, da bi tudi okolico Slovenjgradca olupšalo in tujcem kakor tudi domačinom pripravilo prijetna šetališča in počivališča. Na vseh primernih krajih in mestih so se že in se še bodo postavile klopi za oddih. Pa glej ga spaka, kako se plačuje to delo in trud! Nek član tega društva nam poroča: V legenskem gozdu je pri eni klopi izginila najprej deska za sedeže, potem še drugo stojalo. Neko nedeljo se sprehajam po gozdu in dospem do mesta, kjer je nekdanja stala klop. Vsedel bi se rad in se radoval nad krasno okolico. Pa ni bilo mogoče, sam zlodej je odnesel klop. Lansko leto so se pri velikem jezcu, kjer je običajno kopališče na prostem, postavile klopi, da je bilo pripravnejše se za slačiti in oblačiti. A klopi niso imele daljšega obstanka; kmalu so bile razdejane in uničene, menda je sam lucifer to naredil. V mestnem parku se je lansko leto postavilo pet novih klopi. Te dni sem šel po obedu nekoliko na sprehod in pridem tudi v park. Komaj so se pota nekoliko očistila in osnažila, se je že pojavila druga nesnaga. Razum tega se opaža, da so klopi večkrat razrezane in s prav neslanimi in surovimi napisami zamazane. Jasno je, da razsoden in preudaren človek ne bo kaj takega storil. Pač pa so za tako ravnanje zmožne slabo vzgojene sirove osebe.

Slov. Bistrica. Dne 11. maja tega leta se je v tukajšnji mestni župni cerkvi poročil gosp. Gvidon M. Zorenč, poveljnik orožniške postaje v Leposaviču z gđc. Manico Leskovarjevo iz ugledne družine Leskovarjeve iz Spodnje Nove vasi. Kot priči sta bila mag. ph. g. Branislav Mondini in ženinov brat g. Lojze Zorenč, župan iz Sv. Petra pod Sv. gorami. — Novoporočencema želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

Veržej-Marijanišče. Vsem sotrudnicam, sotrudnikom in sploh prijateljem salezijanskih naprav naznanjamo, da bomo obhajali praznik Marije Pomočnice dne 25. maja tega leta. Vsi iskreno vabljeni. — Salezijanci.

Vinšak. Lovrenčani stojimo trdno na braniku krščanske vere. Nov dokaz temu je, da smo letos o Veliki noči blagoslovili tri prenovljene križe in eno kapelico. Dne 11. maja je bila blagoslovitev prekrasnega novega križa na obče znanem Zunkošaku, ki ga je dala postaviti preblaga Kupčičeva mati. Radodarni gostje so pri tej slovesnosti darovali za dijaško semenišče 110 Din, za kar jim najlepša hvala. Tudi pri tej priliki se je uresničilo, da ni sreče brez nesreče. Kakor je pri nas običajno, se pri takih slovesnostih strelja iz topičev. Dve- ma udeležencema se ne bo trebalo nekaj časa ne briti ne striči las, ker sta si jih precej na kratko osmodila, da se zdaj zdravita v mariborski bolnici.

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. Romanje na črno go goro se bo vršilo po sledečem redu: Dne 31. maja bo sveta maša ob pol 7. uri pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah za žive in pokojne romarje. Procesija bo šla na Ptuj in v Ptuj bo ob pol 11. uri sveta maša za romarje. Potem odhod romarijev čez širno dravsko po-

lje. Romarjem se v župnijskih cerkvah po deli z Najsvetejšim blagoslov. Romarji od Male Nedelje in Sv. Jurija ob Ščavnici, ki se radi udeležujete te božje poti, se tudi letos vabite. Namen božje poti je, da se bo prosilo in molilo za odvrnjenje časnih nezgod in za sveti blagoslov. — Voditelj romarjev.

Prilova. Že 14 dni ne dobivamo časnikov in sploh ne redne pošte. Po odhodu prejšnjega oskrbnika pošne nabiralnice še ni določena oseba, ki bi ta posel pod prejšnjimi pogoji prevzela. Prosimo pristojne činitelje, da nam čimprej oskrbijo redno dostavljanje pošte, da nam ne bo treba hoditi dve uri daleč po časnike in pošto.

Sv. Trojica v Haložah. Vse se veseli ljube spomladi, tudi naš predragi in ljubi atek Sakelšek Jožef, po domače Burg, je po svoji dolgotrajni mučni bolezni v 49 letu pričakoval z upanjem, da bo vžival veselo poletje. Toda zaman vse upanje, smrt mu je storila konec. — Rajnki je bil dober in spoštovan mož. Bil je večleten župan, svetovalec, član krajevnega šolskega odbora in cerkveni ključar. Bil je vljuden in je vsakomur rad pomagal. Naj mu bo ljubi Bog plačnik! — Zahvaljujemo se vsem, ki so nam na katerikoli način izrazili sočutje ob času izgube našega ljubega nepozabnega očeta, brata in svaka. Zlasti se zahvaljujemo preč. g. župniku za ureditev krasnega pogreba, g. organistu s pevskim zborom za ganljive žalostinke, vsem gg. županom, svetovalcem in odbornikom, sosedom, prijateljem in znancem in sploh mnogoštevilnim udeležencem pogreba.

Ormož. O nesreči na Dravi, pri kateri sta utonila Grivec in Šef, smo se dobili to poročilo: Nekaj časa sta plavala skupaj, se potopila, onstran mlina se je Stanko še enkrat prikazal sam izza valov, nato pa je izginil. Šef je bil pri vojakih pionir in kot tak izvrsten plavač, zato vsi sklepajo, da ga je moral v vodi prijeti krč. Kako in zakaj se nista mogla rešiti, ne ve natančno nihče. Ponesrečenca sta šla s svojo skrivnostjo na oni svet. Kako hitro se pač lahko uniči človeško življenje: niti z Bogom ne morem več reči, ali potolažiti mater in očeta ali ženo, naj se jočejo z menoj! Ženo Martina Šefa naj tolaži zavest, da je njen mož, s katerim je živela v zakonu komaj 16 mesecev, izvršil največje dejanje do bližnjega, ker je zanj dal svoje mlado življenje. Bog, ki vse povrne in plača, naj mu bo stoteren plačnik! Grivčeve starše pa naj tolaži in pomiri zavest, da je bil Stanko sicer živahen dečko, pa doborščeren otrok, ki je še zadnji večer na glas molil večerno molitev in se je v šoli skrbno pripravil na prvo sveto spoved in sveto obhajilo. . . . V petek, prvi dan po nesreči, je bil Stankov prostor v šoli med pokom ozaljšan s pomladnim cvetjem, vmes pa je stala podoba mainiške Kraljice, pred njo je gorela svečica, ki je ob koncu pouka neslišno ugasnila kot mlado Stankovo življenje, otroci, součenci in součenke mladega ponesrečenca, pa so bili nenavadno resni in marsikateremu se je zablislila solza v očeh. . . . Ena reč še prav posebno teži, da niti po preteku treh dni še niso našli trupel.

Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. V lepem mesecu majniku, v sredi cvetoče spomladi in pisanih rožic je družino Majcen na Bresnici zadela žalostna usoda. Neizprosna smrt je potrkala na vrata in ugrabila kar dva sinčka šolarja: enega v osmem, drugega v desetem letu. Bila sta doma prevedena s svetimi zakramenti za umirajoče in prešla sveto obhajilo, ki je bilo obenem prvo in zadnje v njunem življenju. Preselila sta se torej s čistim srcem iz te doline solz tja gori v nebeške višine, v tisti kraj, kjer kraljuje večni maj.

Sv. Kríž pri Rogaški Slatini. Dne 11. maja tega leta je Prosvetna zveza iz Maribora pokazala nov znameniti film našemu ljudstvu »Kralj kraljev« (Kristusovo življenje in trpljenje) v kino-dvorani v Rogaški Slatini trikrat ta dan. Ljudje so se udeleževali predstave v prav zadovoljivem številu. Sledili so predstavi

z veliko resnostjo in zanimanjem. Upamo, da je ta velezanimiva predstava segla mnogim v globino srca. Domači šolarji so omenjeno predstavo videli že prvi dan. Predstava je napravila na šolarje globok vtis. Šolarji iz sosednih župnij pa so imeli priliko si ogledati to predstavo dne 12. tega meseca. — Delo v bankskem kamnolomu v Cerovcu je ustavljeno. — Zelo veliko romarjev se je zbralo na dan sv. Florijana, da so porovali k Sv. Florijanu v sosedno župnijo. Mnogo med temi je bilo takih ki so sv. Florijana res pobožno počastili. Žal, da ni manjkalo tudi takih, ki so dali predvsem mladini slab vzgled.

Žusem. Pri nas smo nabrali in še nabiramo prispevke, da smo lahko prebarvali župno cerkev sv. Valentina. Delo sta prav okusno izvršila gg. Florjan Umek in Vašel. Stroški znašajo 19.000 Din. Tudi nebo smo naročili, ki bo stalo 3000 Din; krasne nove svetilnice stanejo 1000 Din. — Ustanovili smo nov pevski zbor pod vodstvom g. šolskega upravitelja. Njegov trud je rodil lep uspeh: tako lepega in zbrane ga petja že dolgo nismo slišali. Ali nismo korenjaki v tej mali gorski fari?

Bučje. Nemila smrt je pretrgala nit življenja pridnemu mladeniču, Francu Škorc v rani mladosti. Pokojni je dosegel komaj 18 let in že se je moral ločiti od svojih ljubih in dragih. Na zadnji poti ga je 18. maja spremljala velika množica ljudstva. Upamo, da ga je Marija, katero je vneto častil, spremljala pred sodni stol božji in mu je Bog obilo poplačal trpljenje, katero je vdano prenašal ves čas bolezni.

Sv. Rupert nad Laškem. Smo se jih res bali in se jih še bojimo, namreč tistih ledenih mož v koledarju, ko se je v soboto, dne 10. maja po noči po dolgem času zjasnilo, in je toplota padla na 2° R. V nedeljo zjutraj ob 3. uri je bilo samo še 1° toplote, a hvala Bogu, je začel pihati precej močen južni veter. Sadno drevje se je in če Bog da ugodnega vremena, bo v jeseni vsaj nekaj sadja, kajti hruške so letos popolnoma odpovedale. Toda nam je sedaj za denar. Vse kar kmet prodaja, stalno pada v ceni; a kar kmet kupuje, je vedno dražje. To je res pravi narobe svet. — Dne 16. marca je umrl po dolgem bolehanju 11 letni šolar Laboharjev Lojzek iz Bezgovnic. Bil je priden učenec, rad pomagal stáršem, kjer je le mogel. Zato pa je tudi imel pogreb, da ga udeleženci ne bodo kmalu pozabili. Ko so sošolci ob odprtju grobu zapeli krasno nagrobnico in je po poslovičnih besedah domačega g. župnika spregovoril g. šolski upravitelj V. Povh zares v srce segajoče poslovične besede, tedaj pač nobeno oko ni ostalo suho. Dobri Lojzek, nad zvezdami se vidimo! — Po dolgem trpljenju je dne 3. aprila zatisnil za vedno svoje trudne oči Franc Lokošek, posestnik pri Sv. Petru v Trebižih, 21. aprila vrla žena Frančiška Herceg v Glažuti, 11. maja pa vdova Helena Mlakar, po domače Petkova mati pri Sv. Petru; bila je vzgledna krščanska gospodinja. Počivajte v miru! — Po dolgem trudu in dreganju smo vendar enkrat postavili novo mežnarjijo; stara se je namreč podirala. Stavba je stala nad 62 tisoč Din; sedaj odplačujejo cerkveno-konkurenčnim potom to vsoto. Razumni župljani pravijo: seveda nas trdo prijemlje za odplačilo, a moralo je biti; če hočemo imeti cerkev in službo božjo, je treba tudi poskrbeti vse, kar je za to potrebno. Nekateri vzdihujejo, ker je huda za denar, malo pogodrnjajo, nazadnje pa le plačajo, da je mir. Samo tisti, ki bi najraje v žlici vode utopili vse, kar se nanaša na cerkev in službo božjo, samo tisti, ki vedno pravijo, da je črno, kar je v resnici belo, samo tisti skušajo delati zgago in zmešnjavo. Hvala Bogu, velika večina župljanov pa misli pametno, dostojno in krščansko!

Št. Janž pri Velenju. Dne 12. maja se je poročil v Žalcu naš rojak Joža Sedovnik s posestnico iz Drešinjevasi, Jožefo Košec, rojeno Oset. Ker je bil naš Joža ustanovni član in odbornik prosvetnega društva in skozi tri leta tudi njega podpredsednik in skozi 18 let stekel

zanj nevenljivih zaslug, ga je društveni odbor kot prvega enoglasno izvolil častnim članom društva. Zato mu je društveni predsednik na predvečer poroke po primernem nagovoru slovesno izročil krasno izdelano diplomu v priznanje zaslug in v znak hvaležnosti. Pa je kot neumorno delavni član društva odlikovanje v polni meri zaslužil. Udejstvoval se je ne le organizatorično, marveč je tudi povsod krepko in vztrajno poprijel, kjer je bilo treba. Bil je dolgoletni član cerkvenega pevskega zbora, društvenega pevskega in dramatičnega odseka in kot izšolan ekonom eden prvih, ki je pripomogel k ustanovitvi podružnice sadjarškega društva. Bil je dolgoleten delavni odbornik Kmetske zveze in zvest naročnik »Slovenca«. Da je ustanovljen v okviru društva tamburaški odsek ni mala njegova zasluga. Zato so prišle čestitke iz tako hvaležnih src in je bilo slovo tako prisrčno. Pevski odsek je svojemu članu zapel par ginljivih odhodnic in mu s čestitkami poklonil krasen šopek. Le težko smo se ločili od njega in gostoljubne Cendirjeve hiše Bog s Teboj, Joža, in veliko solnca na Tvojih novih potih. Blagoslov vsestranske delavne Tvoje mladosti naj hodi s Teboj vsikdar in vso srečo z nebes, Tebi, nepozabnemu, želimo vsi hvaležnih src.

Št. Ilj pri Velenju. V nedeljo, dne 1. junija bomo blagoslovili Društveni dom. S tem se bodo izpolnile dolgoletne vroče želje Šenlanov. Nova stavba, ki stoji menda na najlepšem prostoru v Št. Ilju, je bila nujna potreba. Prosvetno društvo ni imelo nebenih prostorov, posojilnica si je želela priti iz vlažne pisarne na solnce. Vse to se je doseglo z novo stavbo. Izvršujejo se zadnja dela, da bo stavba tudi na zunaj kras in ponos Št. Ilja. Prosvetno društvo in posojilnica se trudita, da bi se blagoslovitev izvršila sijajno in primerno visokemu namenu stavbe. Blagoslovil bo Društveni dom veleč. g. kanonik dr. Maks Vraber iz Maribora. Ker društvo obhaja letos 25 letnico svojega obstoja, bo slovesnost blagoslovitve nekak srebrni jubilej prosvete v Št. Ilju. Posojilnica deluje 23 let in njenemu vestnemu združnemu delu je pripisati, da je močno podorla novi dom. Ob tej proslavi bosta govorila g. nadrevizor Vlad. Pušenjak in g. ravnatelj Fr. Hrastelj. Blagoslovitev bo ob 10. uri pred drugim svetim opravilom, popoldan pa priredi Prosvetno društvo s pomočjo mešanega pevskega zbora in polnoštevilne rudarske godbe iz Velenja slavnost v društveni dvorani, narkar bo v slučaju ugodnega vremena prosta zabava na vrtu g. Tajnskega tik ob stavbi. Opozarjamo že danes domačine in sosede na 1. junij ter vabimo vse prijatelje prosvetne in združne misli na našo prireditev v prijazni — Št. Ilj

Sv. Marjeta pri Rimskih toplicah. Okrajni cestni odbor je letošnjo pomlad izvršil kanalizacijo banovinski ceste pri Sv. Marjeti. Zadeva glede kanalizacije pri Sv. Marjeti se je dolgo vlekla. Lansko leto meseca maja je sresko poglavarstvo v Laškem izdalo nalog, da mora okrajni zastop to izvršiti. Z ozirom na to, da se proti temu odloku ni nihče pritožil, je postala zadeva pravomočna in je bil okrajni cestni odbor prisiljen delo izvršiti, čeprav je precej stalo. — Cesta, kakor tudi vas Sv. Marjeta sta z neomejeno kanalizacijo precej pridobile. Namesto prejšnjega jarka so se položile cevi in napravile železne mreže, tako da je cesta sedaj precej širša, pa tudi voda se hitreje odteka. Tudi je okrajni cestni odbor pričel z razširitvijo ceste skozi vas Ogeče, kjer je bila cesta zelo ozka in je bilo sploh nemogoče vsako izogibanje vozil. To se je posebno opazalo v poletnem času, ko vozijo skoro noč in dan tukaj avtomobili, ker smo v bližini kopališča Rimske toplice. Želeti je, da okrajni cestni odbor razširi cesto še v smeri proti kopališču in proti Laškemu.

Romanje v Zagorje. Prvi veliki romarski shod se bo vršil tudi letos kakor po navadi šesto soboto in nedeljo po Veliki noči. Na svidenje, otroci Marijini!

Stekleno blago in porcelanaso posodo, okvirje za slike, razne kipe i. t. d. kupite najboljše pri stari

Celjski steklarni

M. Rauch, Celje, Prešernova ulica št. 4.

Brušena in navadna ogledala po tovarniških cenah. Prezema steklarska dela pri novih stavbah. 594

Zakaj imajo Turki dve ženi? Na to vprašanje je odgovoril zakonski mož, ki ni živel v družinskem miru, tako: »Dokler je Turek imel po eno ženo, se je moral z njo prepirati, ko pa je imel dve, sta se ti dve med seboj prepirali, a on je bil prost!«

Doktor prava se je trudil, da bi razložil nekemu pretkanemu vaškemu krčmarju razloček med doktorjem prava in odvetnikom. — »Si me razumel?« vpraša doktor končno. »Seveda,« odvrne krčmar, »to je približno isti razloček kot med hudičem in satanom.«

Praktična iznajdba za kmetovalca.

Neki iznajdljiv kmet, kateremu je bilo dosedanje ročno klepanje s kladivom preveč mučno in mu je vzelo seveda tudi mnogo časa, je konstruiral aparat, ki omogoča klepanje kose v dveh do treh minutah najboljše.

Aparat je najenostavneje konstruiran in tako priročen, da z njim lahko klepejo ženske, mladoletni in celo slepci.

Sam sistem aparata obstoji v tem, da se porine kosa med dve čeljusti, katere jo potom pritiska tako stisnejo, da je sklepna najfinjeje.

Najbolj bistroumno pri celem aparatu je to, da po vsakem pritisku odskoči tlačni vzvod sam nazaj, kjub temu, da pri celem aparatu ne najdeš niti ene vzmeti. Ravno tako idealno to, da je aparat z enim samim udarcem kladiva razložen in v par sekundah zopet sestavljen.

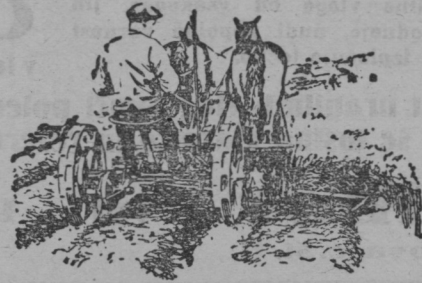

Točno delovanje, enostavna konstrukcija in priročnost tega malega »čudeža«, ki tehtja samo 9 kg, je pravi blagoslov za kmetovalca.

V inozemstvu je že nekaj desetisočev teh aparatov v prometu. Izumitelj je ta mali strojček dal v promet pod imenom »STUBIER« (»brzoklepalnik«). Generalno prodajo za Jugoslavijo ima tvrdka **FRIDERIK KRATZ**, d. z. o. z., **Strazišče pri Kranju št. 44**, ki zaradi uvajanja prodaja ta aparat ceneje kot v inozemstvu in daje prospekte in navodila vsem interesentom brezplačno, ter bo istega na ljubljanskem velesejmu od 29. maja do 9. junija praktično predvajala, in to v paviljonu »H«. 699

Kmetovalci

berite! Pravkar sem dobil iz Amerike berite!

originalne „DEERING“

kosilnice,

obračalnike za seno, grablje, žetvene priprave in vse nadomestne dele! Oglejte si tudi mojo veliko zalogo večkrat odlikovanih poljedelskih strojev vseh vrst in razne železnine.

**v Ljubljani na Gosposvetski cesti 1
STUPICA FRANC**

698

V malih oznanilih stane vsaka beseda Din 1-20. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko pošljejo v znamkah.

Mala oznanila

Mali oglasi se objavljajo samo ako se **PLAČAJO NAPREJ!**

Upravištvu odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za 2 Din za odgovor. Upravištvu.

Pošljite nam takoj Vaš naslov! **Dnevno Din. 200-300 in še več** lahko zaslužite z delom v Vašem domačem kraju. Znamko za odgovor: »Tehna« družba, Ljubljana, Mestni trg 25/I. 493

Dobro, zdravo in po ceni domačo pijačo si sami napravite z esenco **Mostin**. Istotako dober rum z rumovim cvetjem. Oboje dobite le v drogeriji Wolfram, Maribor, Slovenska ulica. 523

V **Ptaju** kupite cement, apno, deske, late, krajnike, umetna gnojila, semena, galico, žveplo in druge kmetijske in vinogradne potrebščine v najboljši kakovosti in po najnižje mogočih cenah pri **KMETIJSKI ZADRUŽI**. 517

Fiat 501 in Austro-Fiat 1C šestsežni tudi kot lahki tovorni voz za porabiti, je po ceni na prodaj. Na ogled v avtogaraži Völker, Maribor, Kersnikova ulica 1. 700

Barve vsakovrstne, firnež, lake ter karbolinej in vse potrebščine za slikarje, mizarje in sedlarje dobite v trgovini **Fr. Senčar, Mala Nedelja**. Velika zaloga novodošle kuhinjske posode ter vseh drugih potrebščin za vsakega. 696

Organist in cerkovnik želi službo spremeniti, najraje v bližini Maribora. Naslov v upravi lista. 675

Sprejme se služkinja iz dežele k obrtniku, 19 let stara, pridna in poštena ter pametna, ki zna opravljati nekaj hišnih in poljskih del. Naslov v upravi lista. 665

Šestle-nega fantka se da za svojega. Naslov v upravi lista. 692

Prodaj takoj vinogradno posestvo pod ugodnimi pogoji. Vladimir Vošnjak, Spodnje Prebukovje, p. Slov. Bistrica 637

Prodamo eno kočijo za 1500 Din. Balkan, Maribor, Meljska cesta 29. 667

Prodaj posestvo tričetrt orala zemlje in novozidana hiša. Laznica 38, Limbuš. 694

Šest polovnjakov starega in tri polovnjake novega vina proda Maček, Spičnik 52, Zg. Sv. Kungota. 693

Prodaj hišo z lepim vrtom in tri orale njive. Primerno tudi za obrtnika ali upokojenca. Rače št. 75, Pungartnik Franc. 670

Lepo posestvo, 11 oralov pri Sv. Jakobu v Slov. goricah na prodaj do 25. junija. Izve se pri Konrad Muršec, na stanovanju pri Franc Dolajš, Sv. Jakob v Slov. goricah. 695

Objava. Izjavljam, da so neresnične besede, s katerimi sem žalil g. Franjo Korošec na Gradišču in se zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Janez Kos. 697

Učenec za kovaško obrt se sprejme takoj. — Franc Rajh, kovač, Noršinci, pošta Ljutomer. 702

Na prodaj krasno posestvo na najlepši legi, arondirano, okrog 26 oralov se pod prosto roko ugodno proda. Več se izve v upravi lista. 703

Posojilnica v Slatini vabi svoje člani na redni letni občni zbor v nedeljo, dne 1. junija 1930 popoldne ob 3. uri v Društvenem domu pri Sv. Križu. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in pregledovalca računov; 2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1929; 3. Volitev načelstva in pregledovalca računov ter namestnika; 4. Slučajnosti. — Načelstvo. 701

USTANOVLJENA LETA 1881

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost in izplačuje točno.

Celje
v lastni hiši Narodni dom

Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čeke na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega aktivnega premoženja po Din 100.000.000.—
— še lastna glavica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000.—.

Maribor
Aleksandrova c. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
(v lastni hiši) 223

TRI PREDNOSTI

- I. Ogromna izbira.
- II. Izborna kvaliteta.
- III. Nizke cene in plačilne olajšave.

Blago za moške obleke in spomladanske plašče. - Blago za damske kostume, plašče in obleke. - Cefiri, oksfordi in poplini za moške srajce. - Crepe-de-chine, crepe-saten, crepe-georgette, crepe-marochine. - Bemberg- in umetna svila v modernih barvah in desnih. Vsakovrstno platno za perilo stalno v veliki izbiri.

L. OBRNIK, MARIBOR
KOROŠKA CESTA ŠTEV. 9

Prima dunajski kovaški koks 100 kg Din **76.-**
pri večjem odjemu znaten popust samo pri
BRANKO MEJOVŠEK
MARIBOR
Tattenbachova ulica št. 13
Telefon 2457
648

Specerijsko, manufakturno in želez-tudi cement, beli pesek za vrtove in beton, cementne cevi, zidno in strešno opeko itd.

Kupite najboljše pri
KARL SIMA
Pekel - Poljčane 668

Kupujem po najvišji ceni kosti, staro železo, cunjce, šetine, in deželne pridelke.

Čitajte „Slov. Gospodarja“!

Nikdar še niste imeli tako prijetne in lahke košnje,
kot jo boste imeli letos, toda le, ako boste kosili z garantirano domačo

Jugoslovensko koso

Zahtevajte te kose pri vseh trgovcih!

Birmanska darila kupite

dobro in po ceni pri

JAROB MULAVEC
Maribor, Kralja Petra trg
pri magdalenski lekarni.

Prepričajte se, ogled neobvezen. Neugajajoče se zamenja ali vrne denar. 689

Fant ali deklet se vzame za svojo. Rober Helena, pos. Razvanje 88, Hoče. 686

Lepa velika kmetija v bližini Maribora se proda za 380.000 Din. Naslov v upravi lista. 682

Nov voz se proda. — Franc Perc, Zg. Radvanje, Maribor. 687

Ako se nalezem nahoda

ali influence, kašlja, hripavosti, brenčanja v ušesih i. t. d., tedaj takoj vzamem za nosljanje, grgranje ter za obkladke Fellerjev prijetno dišeči Elsafluid. To pomaga hitro in zanesljivo! Nekoliko kapljic na sladkorju odpravi takoj krče in slabost v želodcu. Pri revmatizmu, gihtu in oteklinah vsake vrste mi vedno pomaga drgnjenje in pranje z Elsafluidom! 532

Delajte tudi Vi tako — pomagalo bode tudi Vam!

Fellerjev Elsafluid, to že 33 let znano narodno sredstvo in kosmetikum stane v lekarnah in vseh podobnih trgovinah; poizkusna stekleničica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din, specialna steklenica 26 Din. Po pošti najmanj za 62 Din pri:
EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elsatrg 341

Vozni red za Din 2.—

(po pošti Din 2.50 poslati v znakcu naprej, ako se naroči le en izvod) za vse železniške in avtobusne proge Slovenije dobite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Prepričajte se!

Botri — Botrice

kupite za majhen denar lepa darila za Vaše birmance pri **F. Kneser, Maribor** Aleksandrova cesta 27 prej A. Kiffmann, blizu :: glavnega kolodvora :: **Znatno znižane cene,** radi razprodaje velike zaloge ur, zlatnine in srebrnine. 688

Ogled brezobvezen!

Dr. Julij Matthey, zdravnik v Apačah

bode nastopil dopust od 27. maja do 8. junija, kar naj blagovoli cenj. občinstvo vzeti na znanje. 679

Na prodaj stara jedilnica za 2000 Din, omara za knjige 1000 Din. Spalnica in drugo pohištvo. Skladišče Balkan, Maribor, Meljska cesta 29. 666

Dolžnost žene

je, gledati na to, da je njeno oblačilo krojeno po obstoječi modi, Veletrgovina Stermecki v Celju Vas lahko posluži z najmodernejšo konfekcijo po zelo zmernih cenah. Zahtevajte takoj novi ilustrirani cenik z več tisoč slikami, katerega dobite popolnoma brezplačno.

Damske obleke iz delena Din 80, 120, rips Din 130, etamin 160, iz svilenega popelina Din 180, umetne svile 170, iz volnena sukna 270, 370, bluže 34, 51, 62, sukne 65, 115, pomladanski plašči 290, 370, 500, oblečke za deklice od Din 39 dalje, kar ne odgovarja, se zamenja ali vrne denar. Paketi preko Din 500 prosti poštnine.
Trgovski dom **R. Stermecki, Celje št. 24,** Dravska banovina. 207-11

Za hirmo!

Boterce! *Botri!*

Obleke za dečke in deklice, nogavice, čevlje, svila za obleke à Din 25.- itd. v veliki izbiri v staroznani konfek. in modni trgovini

T. Kunder, nasl. Drago Cerlini, Celje, Glavni trg 14
Solidna postrežba! 678 Nizke cene!

Prodajam ali zamenjam za vino ali sadjevec še malo rabljeni šivalski stroj znamke »Pfaff« uporabljiv za krojače in tudi čevljarje. Vpraša se v branjariji Maribor, Erjavčeva ulica 10. 685

Občni zbor Gospodarske zadruge v Ormožu bo dne 29. maja ob 8. uri predpoldne. Dnevni red: Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. Odobritev računskega zaključka za leto 1929. Nadomestna volitev načelstva. Slučajnosti. Ako bi ob navedenem času občni zbor ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. 683

Poročne prstane

kupite najceneje samo pri tvrdki
M. Ilger-jevemu Sinu
Maribor, Gosposka ul. 15

Ure, zlatnina, očala. Popravila hitro, dobro in po ceni. 1444

Birmanci!

Priporočam svojo bogato zalogo ur in drugih birmanskih daril. — Popravila točno in zmernih cenah.

Nizke cene! 691 Nizke cene!

Ivan Schmidinger, urar
Maribor, Aleksandrova cesta 26

Posestvo blizu Hajdinske postaje Draženci št. 28 se takoj proda. Vpraša se Breg 38 pri Ptujju J. Toplak. 645

Pozor birmanci!

Konfekcijska trgovina **ŽIGA WEISS**
Celje-Gaberje 3 (v hiši g. Plevčak)

priporoča raznovrstne zgotovljene obleke v vsaki velikosti in po najnižji ceni že od Din 100.— naprej. Lastno izdelovanje oblek po meri in najnovšem kroju. Oglejte si pred nakupom našo zalogo. 428

Vaše prihranke naložite popolnoma varno pri KREKOVI POSOJILNICI * Meljska c. 10, Maribor

registrovana zadruga z neomejeno zavzeto

Rentni davek se vlagateljem ne odtegne. 65

Obresti: Za vloge: nevezane 6—7%, vezane 7½—8%.

Ček. zav. v Ljubljani rač. št. 14349.

Posojila po 9—10%.

Nalagajte po položnicah!

Krasno posestvo, 25 joh z vinogradi, sadonosniki, njivami, travniki ter sečnim gozdom, blizu okrajne ceste proda Jernej Domitar, Vinička vas, p. Sv. Barbara pri Mariboru. 681

Harmonij, ameriški sistem s petimi oktavami, 11 registri in z 2 koleniki prodam za ceno Din 4000.— Harmonij ima močan glas ter je sposoben za cerkev. I. Turin, Celje. 684

Sedlarskega učenca sprejme s hrano in stanovanjem Anton Ostržnik, pošta Gomilsko. 641

Kovačnico z vsem orodjem, dobi v najem, kateri ima svojo obrt. Natančnejša pojasnila se dobi pri občinskem uradu Sv. Andraž v Slov. goricah. 677

Salonit

ZA DOKRIVANJE
STREH
ZA OBLAGANJE
STEN
ZA ELEKTRIČNE
IZOLACIJE
CEVI ZA
KANALIZACIJE

116

Denar naložite najboljši in najvarnejši pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z. n. z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Vlagatelji ne plačajo od obresti **nobenega rentnega davka** ter dobijo obresti izplačane v celoti brez kakega odtegljaja. 1

Oblastna hranilnica mariborske oblasti

Centrala: **MARIBOR**, Trg Svobode 3.

Podružnica: **CELJE**, Cankarjeva II, nasproti pošte.

(Preje: Južnoštajerska hranilnica, Celje).

Dovoljuje vsakovrstna komunalna, melioracijska in hipotekarna posojila, da e posojila na vrednostne papirje in v tekočem računu, eskontira in reeskontira menice, izvršuje žirovne in kontokorentne posle in vse druge v denarno stroko spadajoče transakcije.

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoči račun od zasebnikov, ustanov in drugih denarnih zavodov ter jih **obrestuje na jugodnejše**.

Za vse obveze Oblastne hranilnice mariborske oblasti **jamči Dravska banovina** z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. **Zato so naložbe v zavodu pupilarno varne.**

Vlagateljem izven Maribora in Celja pošlje na zahtevo položnice.

662

To bode veselilo tudi Vas!

Za samih

28 Din **50** para

dobite revolver - privesek s 24 naboji zelo močnega poka, ne more nikoli riniti. Na tisoče raznih predmetov za vse namene, praktičnih predmetov za uporabo, glazbil, brivskih aparatov, britev, škarij, priprav za striženje las, orodja, gospodinjskih in oblačitnih potrebščin, perila, obleke, čevljev, igrače i. t. d. se nabaja v novi veliki ilustrirani domači knjigi, ki jo tudi **Vi brezplačno dobite**, ako jo z dopisnico zahtevate od svetovne razposiljalne tvrdke 211

H. SUTNER, Ljubljana št. 992

K O S E

vsakovrstne, tudi novo patentirane »Flugs« vse garantirane, najboljše brusne kamne in srpe kupite pri **Jos. Jagodlič-u**, v Celju na Glavnem trgu. Bogata zaloga drobne železnine, kuhinjske posode, najfinejše kave, riža, ruma, čaja in pravega malinovca. 611

Originalne francoske **VERMOREL** žveplalnike in škropilnice ter vse nadomestne dele za te aparate ima v zalogi po zelo ugodnih cenah tvrdka **Lovro Petovar, Ivanjkovci**. Ceniki na zahtevo. 612

Lep travnik, pribl. 14 oralov ob glavni cesti pri Sv. Marjeti ob Pesnici se proda skupno ali pa parcelira. Prodajna cena in pogoji se izve pri g. Antonu Šuman, posestnik in poštar pri Sv. Marjeti ob Pesnici. 672

Zahvala.

Vsem, ki so nam na katerikoli način izrazili sočutje ob priliki prebriske izgube nepozabnega soproga, sina, brata, svaka, strica gospoda

JANKA KARBAŠ

so iskreno zahvaljujemo.

Prisrčno se zahvaljujemo preč. g. župniku Gabrcu, g. županu dr. Boezio in g. kavarnarju Čiriču za poslovilne besede ob odprtem grobu, pevskemu zboru za žalostinke, zastopnikom raznih korporacij, vsem dragim prijateljem in znancem, sploh vsem, ki so prišli od blizu in daleč in so spremljali našega blagopokojnika na njegovi zadnji poti. Posebej še izrekamo zahvalo vsem darovalcem vencev in cvetja.

V Gornji Radgoni, dne 14. maja 1930.

680

Zalujoči ostali.

Najcenejše in najboljše

kupite **barve**, lake, firneže, terpentin, karbolin, bolineum, maže za kolesa, olje za stroje in mast, bencin i. t. d.

pri

614

Branko Sučević, Maribor

Telefon št. 2153

Slovenska ulica 8

Telefon št. 2153

Pohišstvo — Preproge

posteljina, obložki, modrači, zastori, posteljne odeje, pohištoena tkanina **Karlu Preis** i. t. d. najboljše in 291 najceneje pri

Brezplačni ceniki! **Maribor, Gosposka ulica 20**

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša na dan Din 85.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

192